

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Iida Hahka

”Monikulttuurisuus on luontainen osa arkea, josta saamme paljon iloa”

Monikulttuuristen lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa

Opinnäytetyö
Syksy 2023
Sosionomi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Tutkinto-ohjelma: Sosionomi (AMK)

Tekijä: Iida Hahka

Työn nimi alaotsikoinen: ”Monikulttuurisuus on luontainen osa arkea, josta saamme paljon iloa”: Monikulttuuristen lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa

Ohjaaja: Virpi Nikkola

Vuosi: 2023

Sivumäärä: 45

Liitteiden lukumäärä: 2

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää monikulttuurillisten lasten tukemista varhaiskasvatuksessa varhaiskasvattajan näkökulmasta. Tavoite on siis saada selville varhaiskasvattajien omien kokemusten sekä ajatusten kautta, että miten he kokevat monikulttuuristen lasten tukemisen toteutuvan varhaiskasvatuksessa. Teoriaosuudessa avaan vielä enemmän muun muassa monen kulttuurin vaikutuksia lapseen, mahdollisia tukemiseen liittyviä keinoja ja lakeja aiheeseen liittyen.

Tutkimuksessani on käytetty sekä laadullista että määrällistä menetelmää. Aineiston keruu toteutui sähköisellä kyselyllä, joka sisälsi sekä avoimia että valintakysymyksiä. Kysely lähetettiin neljään Seinäjoen kaupungin päiväkotiin, joista kysely tavoitti varhaiskasvattajat. Kysely toteutui aikavälillä 27.9.–12.10.2023 ja vastauksia siihen tuli yhteensä 18. Kysely sisälsi aiheita liittyen esimerkiksi monikulttuuristen lasten kanssa käytettäviin menetelmiin, monikulttuuristen vanhempien kohtaamiseen sekä osaamiseen monikulttuuristen lasten kanssa työskennellessä. Tutkimusaineiston analysointimenetelmänä käytin laadullisessa osuudessa teemoittelua sekä yhtäläisyyksien ja eroavaisuuksien tarkastelua ja määrällisessä osuudessa taulukointia.

Tuloksista selvisi, että monikulttuurisuus näkyy monessa päiväkodissa varsinkin lasten erilaisissa kielissä sekä kulttuureissa. Lasten tukemiseen käytetään erilaisia kulttuurisensitiivisiä materiaaleja. Varhaiskasvattajat kokevat haasteita monikulttuuristen lasten tukemisessa varsinkin kielen kanssa. Myös vanhempien kanssa yhteisen kielen puuttuminen saattaa tuottaa haasteita, mutta varhaiskasvattajat vastasivat käyttävänsä kommunikointitilanteissa muun muassa käännettäjä tai kuvia kommunikoinnin apuna. Erilaiset kulttuurit varhaiskasvatuksessa koettiin rikkautena ja varsinkin erilaisuuden tärkeys sekä lasten oppiminen erilaisuuden olemassaolosta nousivat esille.

¹ Asiasanat: monikulttuurisuus, tuki, varhaiskasvatus, vuorovaikutus, kommunikointi

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Degree programme: Degree Programme in Social Services

Author/s: lida Hahka

Title of thesis: "Multiculturalism is a natural part of everyday life, from which we get a lot of joy": The Support of Multicultural Children in Early Childhood Education

Supervisor(s): Virpi Nikkola

Year: 2023

Number of pages: 45

Number of appendices: 2

The purpose of this thesis is to find out about supporting multicultural children in early childhood education from the perspective of an early childhood educator. The goal is to find out, through early childhood educators' own experiences and thoughts, how they feel that supporting multicultural children is implemented in early childhood education. In the theory part, the effects of many cultures on the child, possible means of support and some laws related to the topic are presented.

In this thesis, both qualitative and quantitative methods have been used. The material for this study was collected by using a Webropol-questionnaire, which contained both open-ended and multiple-choice questions. The survey was sent to four daycare centers in the city of Seinäjoki, from where the survey reached early childhood educators. The survey took place in 27.9.–12.10.2023 and it received a total of 18 responses. The survey included topics related to methods used with supporting multicultural children, meeting multicultural parents, and skills when working with multicultural children. In the analysis of the research material, I used thematization and examination of similarities and differences as a method in the qualitative part and in the quantitative part I used tabulation as a method.

The results revealed that multiculturalism can be seen in many kindergartens, especially in children's different languages and culture. Various culturally sensitive materials are used to support the children. Early childhood educators experience challenges in supporting multicultural children especially with language. The lack of a common language with the parents may also create challenges, but early childhood educators expressed that in communication situations they use, for example, a translator or pictures to help them communicate. Different cultures in early childhood education were perceived as a positive thing and especially the importance of diversity and children's learning about the existence of diversity were emphasized.

¹ Keywords: multicultural, support, early childhood education, interaction, communication

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvioluettelo	6
1 JOHDANTO	7
2 MONIKULTTUURISUUDEN HUOMIOIMINEN SEKÄ MERKITYS VARHAISKASVATUKSESSA	9
2.1 Monikulttuurisuuden tiedostaminen	9
2.2 Monikulttuurisuuden huomioon ottaminen varhaiskasvatuksessa	9
2.3 Kielen merkitys varhaiskasvatuksessa sekä itsetunnon vahvistamisessa	11
3 VANHEMPIEN HUOMIOIMINEN MONIKULTTUURISESSA VARHAISKASVATUKSESSA	13
3.1 Vanhempien kohtaaminen	13
3.2 Kommunikointi yhteisen kielen puuttuessa	14
4 KULTTUURISENSITIIVISYYS SEKÄ MAHDOLLISET ENNAKKOLUULOT VARHAISKASVATUKSESSA	16
4.1 Kulttuurisensitiivisyys varhaiskasvatuksessa	16
4.2 Kulttuuriset ennakkoluulot sekä kunnioittava kohtaaminen	17
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	19
5.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset	19
5.2 Yhteistyötahon esittely	19
5.3 Määrällinen ja laadullinen tutkimus.....	20
5.4 Aineistonkeruu.....	20
5.5 Tutkimusaineiston analyysi.....	21
5.6 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	22
5.7 Vastaajien taustatiedot.....	23
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	24
6.1 Monikulttuuristen lasten tuen näkyminen varhaiskasvatuksessa	24
6.2 Vanhempien huomioiminen monikulttuurillista lasta tukiessa.....	27
6.3 Koulutusta monikulttuurillisten lasten tukemiseksi sekä itsensä kehittäminen.....	30
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	32

8 POHDINTA	36
LÄHTEET	39
LIITTEET	45

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Millaisia menetelmiä tai materiaaleja käytät työssäsi monikulttuuristen lasten tukemiseksi.....	24
Kuvio 2. Miten lasten monikulttuurisuus näkyy työpaikallasi varhaiskasvatuksessa.	25
Kuvio 3. Miten edistät kulttuurista moninaisuutta ryhmässäsi.	26
Kuvio 4. Miten luot avoimen vuorovaikutuksen varhaiskasvattajan sekä vanhemman välille.	29

1 JOHDANTO

Monikulttuurisuus on lisääntynyt vuosien aikana muun muassa maahanmuuton mukana. Suomessa on aina ollut kulttuurivähemmistöjä, mutta vuosien myötä määrät ovat kasvaneet yhä enemmän ja erilaiset kulttuurit Suomessakin ovat lisääntyneet. Tilastokeskuksen (i.a.) mukaan vuonna 2022 ulkomaalaistaustaisia oli 9 % Suomen väestöstä. Moninaisia kulttuureja omaavat ihmiset voivat olla esimerkiksi maahanmuuttajia tai heidän toinen vanhempansa saattaa olla alun perin toisesta maasta. Henkilö on voinut tulla Suomeen pakolaisena turvapaikka tavoitteena tai sitten hän on voinut tulla paremman työn tai elämän toivossa. Syitä saattaa olla monia.

Varhaiskasvatuksen maailmassa monikulttuurisuus on monelle varmasti tuttua. Monikulttuurisuuden lisääntyminen varhaiskasvatuksessa tuo myös uusia haasteita varhaiskasvattajille, sillä lapsen ensimmäiset vuodet ovat tärkeitä muun muassa lapsen kulttuuri-identiteetin kannalta (Halme & Vataja, 2011, s. 5). Osa lapsista saattaa olla esimerkiksi kaksikielisiä tai heidän kulttuurinsa poikkeaa totutusta Suomen kulttuurista. Vaikka joillain pienemmällä kunnilla monikulttuurisuus ei näkyisikään yhtä hyvin kuin suuremmissa kaupungeissa, on varhaiskasvattajan kuitenkin tärkeää osata kohdata lapsia tästäkin huolimatta kunnioittavasti. Kuten lasten oikeuksissakin sanotaan, on vähemmistöryhmään tai alkuperäiskansaansa kuuluvalla lapsella oikeus omaan kulttuuriin, uskontoon sekä kieleen (Unicef, i.a.). Tämä tulee siis ottaa huomioon varhaiskasvatuksessakin ja sen toteutumisesta tulee huolehtia.

Kulttuuri käsitteenä voi sisältää montaa eri asiaa. Esimerkiksi Opetushallituksen (i.a.-a) sivulla kerrotaan, että laaja kulttuurin käsite sisältää muun muassa erilaiset tiedot, taidot, tavat, arvot sekä normit. Kyseisellä sivustolla myös mainitaan siihen kuuluvan esimerkiksi kieli, valtarakenteet, elinkeinot sekä uskonto. Kulttuurilla voidaan siis tarkoittaa montaa asiaa ja sen sisältö voi olla laaja. Tässä opinnäytetyössäni ajatuksenani on kuitenkin keskittyä enimmäkseen lasten monikulttuurisuuden mukana tuomiin erilaisiin tapoihin sekä arvomaailmoihin, joita on mahdollista varhaiskasvatuksessa tukea ja joihin kasvattajan tulisi kiinnittää huomiota.

Monikulttuurisuus on lisääntyvä asia sekä tärkeä aihe, jonka vuoksi päätin tutkia sitä varhaiskasvatuksen myötä enemmän. Opinnäytetyössäni aion siis tutkia varhaiskasvattajien omien kokemusten sekä ajatusten kautta sitä, miten he kokevat monikulttuuristen lasten tukemisen varhaiskasvatuksessa. Tutkimuksessani aihealueina ovat muun muassa monikulttuuristen lasten tuen näkyminen varhaiskasvatuksessa, monikulttuuristen vanhempien kohtaaminen sekä

tarvittava osaaminen monikulttuurisuutta tukiessa. Tutkimus kohdistuu Seinäjoen alueen varhaiskasvatukseen ja yhteistyötahona opinnäytetyössäni on Seinäjoen kaupunki.

Opinnäytetyö alkaa teoriaosuudella, jossa käyn läpi muun muassa monikulttuurisuuden huomioimista sekä vaikutuksia varhaiskasvatuksessa, kielen merkitystä itsetuntoon, vanhempien kohtaamista, kommunikointia ilman yhteistä kieltä, kulttuurisensitiivisyyttä sekä ennakkoluuloja ja kunnioittavaa kohtaamista. Teoriaosuudessa on hyödynnetty aiempaa tutkimuskirjallisuutta eri aiheiden pohjalta. Teoriaosuuden jälkeen kerron tutkimuksen toteuttamisesta eli tutkimuskysymyksistä, tavoitteista, tutkimusmenetelmistä, aineiston keruusta ja analysoinnista sekä tutkimuksen eettisyydestä ja luotettavuudesta. Tämän jälkeen esittelen tutkimuksen kyselyn kautta syntyneitä tuloksia sekä niihin liittyviä johtopäätöksiä. Lopussa pohdin vielä omaa opinnäytetyöprosessiani sekä prosessin myötä oppimiani asioita muun muassa sosionomin osaamisen kompetenssien kautta.

2 MONIKULTTUURISUUDEN HUOMIOIMINEN SEKÄ MERKITYS VARHAISKASVATUKSESSA

2.1 Monikulttuurisuuden tiedostaminen

Monikulttuurisuus on varsinkin nykypäivänä varmasti monelle varhaiskasvattajalle arjessa vastaan tuleva asia, sillä esimerkiksi maahanmuutto Suomeen lisääntyy vuosien myötä yhä enemmän (Siirtolaisuusinstituutti, i.a.). Muiden kulttuurien tiedostaminen on tämän vuoksi tärkeää, sillä se edistää varhaiskasvattajan ja lapsen sekä vanhempien vuorovaikutusta ja se myös edistää perheen ja varhaiskasvattajan välistä kohtaamista positiivisella tavalla (Opetushallitus, i.a.-b). Näiden lisäksi eri kulttuureja tiedostaessaan ja niistä vanhempien sekä lapsen kanssa keskustellessaan, osaa varhaiskasvattaja ottaa päiväkodissa huomioon tarvittaessa lapsen kulttuuriin liittyviä tapoja. Varhaiskasvatuksessa on tärkeää osata kohdata lasten monikulttuurisuus, sillä lapsella on oikeus sielläkin omaan kulttuuriin, uskontoon sekä kieleen (Unicef, i.a.). Tämän myötä lapsen omaa kulttuuria siis tulee tukea ja hän saa vapaasti toteuttaa sitä. Myös yhtenä kohtana varhaiskasvatuslaissa kerrotaan siitä, että varhaiskasvatuksen tavoitteena on muun muassa antaa valmiuksia yleisten kulttuuriperinteiden sekä muiden kielen, uskonnon ja kulttuurin ymmärtämiseen sekä kunnioittamiseen (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 1 luku 3 § 6 mom.).

Lapsi saattaa omaksua jo nuorena monia eri kulttuureja, mutta on yleistä, että ensimmäinen kulttuuri tulee omalta perheeltä, sillä lapsi kasvaa vanhempiensa kasvatuksen mukaan ja omaksuu siinä samassa heidän kulttuuriaan myös omakseen (Kaariniemi, 2012). Päiväkotiin mentäessä lapsi siis kuitenkin tutustuu myös suomalaiseen kulttuuriin varhaiskasvattajien avulla ja mahdollisesti myös hieman erilaisiin tapoihin, kuin mihin hän on kotonaan saattanut tottua, jolloin varhaiskasvattajan voi olla tarpeellista ottaa erilaisia kulttuureihin liittyviä asioita huomioon. Halme ja Vataja (2011, s. 43) mainitsevat kirjassaan monikulttuurikasvatuksesta, jota on hyvä toteuttaa jokaisessa päiväkotiryhmässä riippumatta siitä, onko siellä monikulttuurisia lapsia vai ei, sillä muiden kulttuurien olemassaolosta on jokaisen hyvä oppia jo pienestä pitäen.

2.2 Monikulttuurisuuden huomioon ottaminen varhaiskasvatuksessa

Lapsi oppii jo varhain muiden kulttuurien arvostamisesta ja kunnioituksesta sekä luo ymmärrystä sille, että erilaisuutta on olemassa (Haapsalo ym., 2017, s. 6).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus, 2022) kerrotaan siitä, että varhaiskasvatuksessa lapsia rohkaistaan tutustumaan muihin ihmisiin, kieliin sekä kulttuureihin, joten varhaiskasvattaja siis tukee lasta näiden asioiden myönteisessä kohtaamisessa sekä kulttuuri-identiteetin muodostumisessa. Varhaiskasvatuksessa muihin kulttuureihin voidaan tutustua lasten kanssa esimerkiksi Korkiamäen (2018, s. 31) opinnäytetyössään mainitsemilla erilaisilla juhlilla, leikeillä tai muiden perinteisiin tutustumalla. Erilaisilla tavoilla tutustua eri kulttuureihin edistetään sitä, että lapsi oppii ymmärtämään sekä arvostamaan muiden kulttuuria sekä omaa kulttuuriaan ja näin myös tuetaan lapsen identiteettiä, sillä lapsen omalla kulttuurilla on suuri vaikutus identiteetin kehittämisessä (Osku-hanke, 2017, s. 16–17).

Jotta varhaiskasvattaja osaa tukea lasta parhaansa mukaan, täytyy hänen saada vanhemmilta tietoa lapsen kulttuuriin liittyvistä tärkeistä tavoista, joita tulee ottaa huomioon (Kauniainen kaupunki, i.a., s. 10). Esimerkiksi ruokailutottumus voi olla jollekin lapselle iso asia, sillä tottumukset ruokailun suhteen saattavat vaihdella isostikin eri kulttuurien välillä (Neuvokas perhe, i.a.). Tällaisessa esimerkkitapauksessa on siis hyvä ymmärtää, että syöminen saattaa olla haastavaa, jos lapsi on tottunut kotona syömään erilaista ruokaa. Kasvattajalle saattaa myös tulla huoli siitä, jos lapsi ei suostu heti syömään, jolloin ei välttämättä tule heti reagoitua oikealla tavalla vaan tunteiden mukaan (Ahonen & Roos, 2021, s. 126). Kun kasvattaja kuitenkin saa ymmärrystä siitä, että tilanne voi olla lapsellekin uutta, osaa varhaiskasvattaja suhtautua tähän tilanteeseen toisella tavalla sekä tukea lasta syömisestä ja mahdollisesti uudenlaisen ruuan parissa sekä myös muissa lapselle uusissa ja vieraisissa tavoissa, jotka saattavat vaatia totuttelua.

Mahdollisuus toteuttaa omaa kulttuuriaan sekä uskomustaan tukee lapsen itsetunnon vahvistamista sekä kulttuuri-identiteettiä, joka Opetushallituksen (i.a.-c) sivujen mukaan tarkoittaa ymmärrystä yksilön tai yhteisön omasta kulttuurista. Lapsen oma identiteetti vahvistuu sen mukana, kun lapsi saa olla juuri sellainen kuin on ja identiteetin vahvistumisen myötä lapsi osaa myös avoimemmin kohdata muita (Halme & Vataja, 2011, s. 11–12). Lisäksi avoin ilmapiiri sekä muiden hyväksyminen tukevat itsetuntoa, ja kun lapsi kokee olevansa hyväksytty yhteisössä, pystyy hän myös ilmaisemaan itseänsä helpommin. Monikulttuurisen varhaiskasvatuksen myötä lapset myös oppivat muiden kulttuurien olemassaolosta lisää ja siitä tulee heille tavallinen asia ja lisäksi muiden kunnioitettava kohtaaminen sekä kulttuurien arvostaminen edistävät itsetunnon kehittymistä positiivisesti (Aho & Heino, 2000, s. 3–9).

Vaikka lapsen ja perheen monikulttuurisuus onkin tärkeä ottaa huomioon, on ennen kaikkea muistettava kohdata heidät, kuten muutkin asiakkaat, myös yksilöinä, sillä kulttuuri ei

määritä kokonaan ihmistä ja sitä, kuka hän on (Väestöliitto, i.a.). Kasvattajan havainnointi lasta kohtaan varhaiskasvatuksessa auttaa ymmärtämään hänen tapojaan ja sitä, miten lapsi kokee omaa identiteettiään ja miten sitä voisi tukea (Monimuotoiset perheet, 2020, s. 23). Erilaisista toimintatavoista voi olla tarpeellista käydä keskustelua vanhempien kanssa, jos se on asia, jolla on vaikutusta lapsen arkeen päiväkodissakin ja koskaan ei kannata täysin olettaa tiettyjen tapojen johtuvan täysin kulttuureista vaan kunnioittavan keskustelun kautta on hyvä löytää yhteisymmärrys perheen kanssa (Malinen, 2019, s. 21–24).

2.3 Kielen merkitys varhaiskasvatuksessa sekä itsetunnon vahvistamisessa

Kuten Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa Meirän vasussa (2017) kerrotaan, varhaiskasvatus tukee eri kieli- ja kulttuuritaustaisen lapsen mahdollisuutta oppia suomea sekä saada sosiaalisia kontakteja ryhmässä. Lapsen oman äidinkielen pääsijainen opettelu saattaa siis jäädä enimmäkseen omien vanhempien vastuulle, mutta myös varhaiskasvatuksessa lapsella on kuitenkin oikeus äidinkieltään toteuttaa niin halutessaan (Unicef, i.a.). Näistä asioista onkin hyvä keskustella yhdessä lapsen vanhempien kanssa heti alussa varhaiskasvatussuunnitelmaa laatiessa ja sopia, että millaisia asioita varhaiskasvatuksessa tulisi kyseisen lapsen kohdalla ottaa huomioon, jotta lapselle voidaan tarjota tarvittavaa tukea sekä apua oppimiseen ja arkeen tarvittaessa (Gyekye & Ruponen, 2022, s. 290). Kielellä on myös vaikutusta lapsen yhteenkuuluvuuden tunteeseen päiväkodissa, sillä esimerkiksi yhteisen kielen avulla vuorovaikutus muiden lasten kanssa onnistuu ja lapsi pystyy helpommin sanoittamaan muille omia tunteitaan (Eerola-Pennanen, 2013, s. 123–124). Yhteenkuuluvuutta voi olla haastavampaa tuntea, jos lapsi ei puhu muiden kanssa samaa kieltä (Viljamaa & Viitala, 2022, yhteenkuuluvuus inklusion ytimessä -luku). Lapsi oppii hiljalleen varhaiskasvatuksessa kieltä lisää ja mahdollisesti yhteenkuuluvuus muiden kanssa helpottuu ja varhaiskasvattajan tuki on myös tässä vaiheessa tärkeää, jotta lapsi ei koe jäävänsä ulkopuoliseksi yhteisen kielen puutteen takia vaan hän saa rohkaisua sekä kannustusta aikuiselta kielen opetteluun (Pärkö, 2004, s. 213–215).

Psykososiaalisessa kehitysteoriassa on kerrottu ihmisen kehitysvaiheista, joista jokainen pitää sisällään jonkun kriisin (Erikson, i.a., Anttilan, 2022, mukaan). Kehitysteoriasta huomaa, että lapsen varhaiskasvatuksessa kuluvat vuodet ovat tärkeitä ikävuosia kehittymisen kannalta, sillä tällöin lapsi muun muassa oppii ilmaisemaan itseään, kehittää puhetta ja kieltään sekä tutustuu itseensä ja muihin ihmisiin, jolloin sosiaalinen kanssakäyminen muiden kanssa lisääntyy. Kieli on keskeinen osa lapsen kehitystä, sillä esimerkiksi lapsen kielelliset häiriöt saattavat

turhauttaa lasta, jos hän kokee, ettei häntä ymmärretä ja tämä turhautuminen taas saattaa ilmetä lapsella hänen käyttäytymisessään negatiivisemmalla tavalla (Ruotsalainen, 2019). Myös kasvattajille yhteisen kielen puute voi näkyä haasteena. Esimerkiksi Honko ja Mustonen (2020, s. 530) kertovat tutkimuksessaan, että varhaiskasvattajat kokivat eniten haasteita monikulttuuristen lasten kanssa vuorovaikutuksen toteutumisessa ja vielä tarkemmin yhteisen kielen puutteessa, sillä ilman yhteistä kieltä vuorovaikutus koettiin hitaana sekä haastavana.

Yhteisen kielen puuttuminen ei tarkoita sitä, että lapset eivät voisi leikkiä tai olla ollenkaan vuorovaikutuksessa toistensa kanssa päiväkodissa vaan Viitalan (2022, s. 62) mukaan toiminnassa erilaisuuden ilmetessä voidaan keskittyä ympäristöön ja siihen, miten sitä voitaisiin muuttaa toimivammaksi. Toimintaympäristön muuttamiseen näkyy esimerkkiä kommunikointitauluun liittyvässä uutisessa, jossa kerrottiin kyseisen taulun auttavan lapsia kommunikoinnissa kuvia käyttämällä (Hakala, 2019). Kuten uutisesta huomaa, vaikka yhteistä kieltä lapsilla ei olisikaan, voivat he kuitenkin taulun avulla näyttää toisilleen, mitä haluaisivat leikkiä tai tehdä. Yhteisen leikin avulla lapset voivat tuntea yhteisöllisyyttä sekä yhteenkuuluvuutta, vaikka yhteistä kieltä ei löytyisi (Iivonen, i.a.).

Omalla äidinkielellä on merkitystä omaan identiteettiin sekä kulttuuriin esimerkiksi sen kautta, kuinka äidinkielen avulla lapsi oppii omaa kulttuuriaan, ja kuinka äidinkielellä on sen lisäksi merkitystä lapsen itsetunnon ja sen kehittymisen kanssa (Dived, i.a.-a). Tämän myötä on siis tärkeää kehittää ja ylläpitää lapsen omaa äidinkieltä, vaikka hän varhaiskasvatuksen parissa oppii myös suomen kieltä. Myös positiivinen asenne lapsen omaa kieltä kohtaan saattaa nostattaa itsetuntoa, sillä näin lapsi oppii, ettei omaa kulttuuriaan tarvitse hävetä tai piilotella vaan se on osa häntä itseään (Paavola & Talib, 2010, s. 231–232). Monikulttuurisen lapsen turvallisuuden tunnetta voidaan myös lisätä tuomalla hänen äidinkieltään esille varhaiskasvatuksessa. Esimerkiksi varhaiskasvattajille sekä ryhmän muille lapsille voidaan opettaa monikulttuurisen lapsen äidinkielellä tervehdys tai muu lyhyt sanonta, jotta ympäristö tuntuisi lapselle tutummalta (Kanninen & Sigfrids, 2012, s. 189).

3 VANHEMPIEN HUOMIOIMINEN MONIKULTTUURISESSA VARHAISKASVATUKSESSA

3.1 Vanhempien kohtaaminen

Vaikka varhaiskasvattajalla saattaa olla omien kulttuuritietämyksensä kautta hieman ennakkoluulojakin joitakin kulttuureja kohtaan, täytyy kuitenkin muistaa, että jokainen tulee kohdata yksilönä (Väestöliitto, i.a.). Ennakkoluulot on siis hyvä unohtaa kulttuureista uusia henkilöitä kohdatessa. Väestöliiton (i.a.) sivuilla on mainittu hyvä työväline esimerkiksi maahanmuuttajien kohtaamiseen, joka on kolmen K:n periaate. Nämä kolme K:ta ovat kunnioita, kuuntele ja kysy. Vaikka erilaiset kulttuurit saattaisivat olla itselle vieraampia, on muiden kunnioittaminen kuitenkin tärkeää. Myös aito kuuntelu lisää luottamusta sekä positiivista kokemusta yhteisestä vuorovaikutuksesta kasvattajan sekä vanhemman välillä. Jos joku asia on epäselvää ja mietityttää, kannattaa kyseisestä asiasta keskustella lapsen vanhemman kanssa, jotta ymmärrys lasta kohtaan lisääntyy. Näitä kolmea edellä mainittua Väestöliiton (i.a.) sivuilta löytynyttä K:ta voi siis hyödyntää varhaiskasvatuksessakin. Lisäksi on olemassa toinen saman tyylinen kasvatusyhteistyöhön ja dialogiseen suhteeseen liittyvän neljän vaiheen kaavan, johon kuuluu kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi (Ahonen & Roos, 2021, s. 253). Näitä neljää askelta käyttämällä voidaan tavoitella dialogista suhdetta vanhempien kanssa, joka on hyvä rakentaa varhaiskasvattajien sekä vanhempien välille.

Suomen kulttuuri ja erilaiset toimintatavat saattavat olla joillekin muita kulttuureja omaaville vanhemmille hieman vieras asia, joten uuteen maahan kotoutuessa vanhempien joutuu lapsen tavoin oppimaan uusia asioita, eikä sopeutuminen uuteen kotiin ole välttämättä heti helppoa vaan se voi viedä aikansa (Pollari & Koppinen, 2011, s. 35–36). Lapselle uuden kulttuurin oppiminen on helpompaa kuin vanhemmalle, sillä lapsen oma kulttuuritausta ei ole välttämättä vielä yhtä vahva kuin vanhemmalla (mts. 19). Vanhempi saattaa myös epäillä kysyä päiväkodin työntekijöiltä joistakin päiväkodin tavoista, sillä kielimuuri voi vaikeuttaa kysymistä ja vanhempi saattaa ajatella, että itselleen vieras tapa saattaa kuulua uuden maan kulttuuriin (Ojapaska, 2016, s. 37). Varhaiskasvatus voi olla joillekin perheille osa heidän kotoutumistaan, jolloin on tärkeää, että perheet kokevat heidän kulttuurinsa olevan arvostettu eli hyvä vuorovaikutus ja kommunikointi tukevat tätä tunnetta vanhemmille (Dived, i.a.-b).

Lapsen tullessa uutena ryhmään, on hyvä jutella ennen sitä vanhempien kanssa myös kulttuuriin liittyvistä asioista, sillä lapsella on oikeus saada varhaiskasvatuksessa tukea, jos siihen

ilmenee tarvetta (Heiskanen, 2022, s. 111). Varhaiskasvattajan kannattaa selvittää lapsen kulttuurin erilaisia tapoja vanhemmalta ja on myös hyvä kysyä siitä, onko jotain erityisen tärkeää, josta olisi päiväkodissa hyvä tietää, sillä vanhemmallakin on iso rooli lapsen tuen kannalta (mts. 112). Vanhempien kertomusten mukaan varhaiskasvatuksessa osataan heti alussa huomioida tiettyjä asioita lapsen kanssa ja mahdollisesti myös tiedetään paremmin siitä, missä asioissa erityisesti tuelle saattaisi olla mahdollisesti tarvetta (Kaariniemi, 2012). Lapsen kulttuuriin liittyvistä asioista keskusteleminen vaatii kuitenkin varhaiskasvattajaltakin tietynlaista osaamista, kuten sensitiivisyyttä ja hieman tietoa kulttuurien moninaisuudesta sekä myös ammattimaisuus ja muiden kunnioitus täytyy muistaa keskusteluissa (Haapsalo, 2017, s. 103).

Maahanmuuttajataustaisten perheiden vanhempia haastateltiin varhaiskasvatukseen liittyvillä kysymyksillä, joista kävi vastausten myötä ilmi muun muassa se, että kyseiset vanhemmat pitävät yhteisymmärrystä varhaiskasvattajien kanssa tärkeänä asiana (Lastikka & Lipponen, 2016). Tärkeänä koettiin myös tiedon saaminen päivän päätteeksi lasten päivän kulusta, sillä on hyvä, että kaikki tietävät missä mennään ja asioista voidaan keskustella avoimesti. Myös vanhempien päätösten kunnioittaminen luo hyvää ilmapiiriä, sillä lapsen hyvinvoinnin tukemiseksi tarvitaan yhteistyötä vanhempien kanssa ja vanhempien tulee tuntea, että he ovat mukana lapsen hyvinvoinnin edistämisessä (Rantala & Uotinen, 2022, s. 149). Dialogisuus vanhemman ja kasvattajan välillä rakentaa myös luottamusta, joka taas tukee kasvatusyhteistyötä, sillä vanhemmille on tärkeää luottaa lapsensa arkipäiviksi varhaiskasvattajan hoitoon, joten yhteistyön tekeminen tukee lapsenkin hyvinvointia (Haapsalo, 2017, s. 71).

3.2 Kommunikointi yhteisen kielen puuttuessa

Hujala ja Turja (2011, s. 249) toteavat, että jos yhteisen kielen löytämisessä on vaikeuksia vanhemman kanssa, voidaan apuna käyttää tulkkia, sillä tulkin avulla molemmat osapuolet ymmärtävät asian oikein eikä tarvitse arvuutella sitä, jäikö jokin asia epäselväksi. Vaikka perheen lapsi oppisikin suomen kielen nopeammin kuin hänen vanhempansa, ei lasta kuitenkaan tule käyttää tulkkina huoltajan ja kasvattajan välisessä kommunikoinnissa vaan tulkiksi täytyy saada virallisesti tulkkina toimiva henkilö (Kaariniemi, 2012). Ymmärrys kasvattajan sekä perheen välillä on tärkeää, joka ei ilman kielellistä ymmärrystä pysty täysin toteutumaan ja lisäksi tulkin avulla voidaan lisätä vanhempien osallisuutta, sillä sen avulla vanhemmat voivat osallistua toimintaan niin, että pystyvät myös keskustelemaan ja ymmärtämään samalla tavalla kuin muut (Halme & Vataja, 2011, s. 72).

Tulkin lisäksi apuna vanhemman sekä myös lapsen kanssa kommunikoidessa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kuvia, eleitä, tukiviittomia tai viestintäohjelmia (Merikoski & Pihlaja, 2022, s. 230). Nämä voivat olla käteviä apukeinoja lyhyemmissä kohtaamisissa varsinkin silloin, jos vanhempi ymmärtää kuitenkin joitain sanoja ja niiden merkityksiä. Esimerkiksi kuvakommunikoinnin avulla voidaan tukea sellaisen sanan tai asian selittämistä, joka on muuten haastavaa ja kommunikoinnissa voidaan käyttää jopa useampaa kuvaa ymmärryksen tukemiseksi (Papunet, 2020). Eleiden ja kehonkielen avulla taas voidaan myös tukea sanoja ja auttaa niiden avulla eri sanojen ymmärtämistä (Papunet, 2022).

4 KULTTUURISENSITIIVISYYS SEKÄ MAHDOLLISET ENNAKKOLUULOT VARHAISKASVATUKSESSA

4.1 Kulttuurisensitiivisyys varhaiskasvatuksessa

THL:n (2021) sivujen mukaan kulttuurisensitiivisyys tarkoittaa muun muassa sitä, että ammattilainen osaa kunnioittavasti sekä arvostavasti kohdata eri kulttuurin omaavia ihmisiä ja molemmilla osapuolilla, sekä ammattilaisella että asiakkaalla, on oikeus oman kulttuurinsa ilmaisemiseen ja kuulluksi tulemiseen. Palveluita osataan siis mukauttaa joustavasti eri tarpeiden mukaan tarvittaessa ja tämä pätee myös varhaiskasvatuksen parissa. Monikulttuurisia lapsia sekä heidän vanhempiaan kohdatessa on tärkeää osata ilman ennakkoluuloja ottaa heidät vastaan, sillä ennakkoluulot saattavat vaikuttaa ihmisten kohtaamiseen negatiivisella tavalla (Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL), 2023). Jotta näitä ennakkoluuloista syntyviä negatiivisia kohtaamisia voidaan välttää, on hyvä tiedostaa omat ennakkoluulonsa, jolloin osaa myös vaikuttaa paremmin siihen, miten eri tilanteissa suhtautuu asioihin.

Monikulttuurisuus on tärkeä osa varhaiskasvatusta, sillä varhaiskasvatuksen monikulttuurisuudesta on hyötyä sekä varhaiskasvattajille että päiväkodin lapsillekin ja lapset oppivat jo pieninä, että olemassa on monia erilaisia kulttuureja sekä kieliä (Mieli, 2020). Näin ollen he myös saattavat myöhemminkin elämässä oppia suhtautumaan muihin ihmisiin avoimemmin ja ilman ennakkoluuloja huolimatta siitä, mistä muut ovat kotoisin tai millaisia kulttuureja he omaavat. Tämän myötä monikulttuurisuudesta tulee lapsille lisäksi tavallinen osa arkea ja sama pätee myös varhaiskasvattajiin, sillä monikulttuurisuudesta tulee myös heille arkea töiden myötä, ja samalla hekin mahdollisesti oppivat uusista kulttuureista sekä kielistä.

Monikulttuurisuutta omaavissa päiväkotiryhmissä saatetaan monesti käyttää enemmän monipuolisempia opetusmenetelmiä kuin muissa ryhmissä, sillä menetelmiä voidaan joutua mukauttamaan jokaiselle lapselle sopivaksi (Mieli, 2020). Esimerkiksi jos suomen kieli ei ole jokaisella lapsella äidinkielenä, voidaan opetukseen ottaa mukaan erilaisia kuvia tai tukiviittomia auttamaan siinä, että jokainen lapsi ymmärtää asian helpommin (Seinäjoen kaupunki, 2017). Kuvien ja tukiviittomien lisäksi ryhmissä voidaan myös tutustua yhdessä erilaisin keinoin monikulttuurisen lapsen tapoihin ja kulttuuriin.

Kuunteleminen ja muiden kunnioittaminen on tärkeää sekä dialogista vuorovaikutusta edistävää (Kekkonen ym., 2019). Varhaiskasvatuksen käsikirjassa (Hujala & Turja, 2011, s. 240–

241) puhutaan kunnioittavasta kuuntelemisesta, jolla tarkoitetaan sitä, että toisen puheita kuunnellaan vakavasti sekä samalla nimensä mukaisesti muita kunnioittaen. Kyseisen kirjan mukaan kunnioittava kuuntelu on sekä aikuisten että lasten kesken tärkeää ja se koskee jokaista ryhmäläistä päiväkodissa ja kuuntelu myös edistää monikulttuurisuudesta oppimista varhaiskasvatuksessa sekä yhteenkuuluvuutta muiden kanssa. Hujala ja Turja myös kertovat samaisessa kirjassaan, että lapset kuuntelevat enemmän sitä myötä, kun tunnistavat oman ainutlaatuisuutensa sekä yksilöllisyytensä eli kuunteleminen auttaa siis ymmärtämään muita kulttuureja paremmin sekä hyväksymään niitä.

4.2 Kulttuuriset ennakkoluulot sekä kunnioittava kohtaaminen

Eerikkilän ja Kankaan (2011, s. 26) mukaan aikuisilla saattaa olla monesti enemmän ennakkoluuloja erilaisia kulttuureja kohtaan kuin lapsilla, joten on hyvä ottaa huomioon, että omat ennakkoluulot eivät vaikuta lapsiin. Täytyy myös muistaa, että kaikki perheet, myöskään monikulttuuriset perheet, eivät ole kaikki samanlaisia vaan esimerkiksi samassa maassa kasvaneilla ihmisillä voi olla erilaisia ja toisistaan poikkeavia tapoja tai ajatuksia (Sirkko & Kyrönlampi, 2021, s. 69). Kulttuurien välillä saattaa siis olla suuria eroja esimerkiksi uskomuksissa tai toimintatavoissa, jopa samojen kulttuurien sisällä (Väestöliitto, i.a.). Pitkänen ja Koukkari-Anttonen (i.a.) kirjoittavatkin artikkelissaan, että jokainen tulee kohdata ensisijaisesti yksilönä ja kysymällä kulttuurista oppii kulttuurien kunnioitusta sekä kohtaamista. Lisäksi Nummenmaa ja Karila (2011, s. 57) mainitsevat, että kulttuurista osaamista voi oppia lisää muun muassa itsensä tuntemuksesta sekä sillä, että tiedostaa omia arvojaan ja uskomuksiaan.

Myös varhaiskasvattajan omilla uskomuksilla sekä asenteilla voi olla vaikutusta ryhmän lapsiin, joten kasvattajan on hyvä välillä esimerkiksi itsearviointin kautta myös peilailta omia ajatuksiinsa (Hujala & Turja, 2011, s. 244–245). Tällaisesta itsearviointista on siis hyötyä, sillä itseänsä sekä omia näkökulmiaan ymmärtämällä osaa myös tiedostaa sen, voisiko jossain tavoissa parantaa tai voisiko jotain muuttaa ja omien ajatusten tiedostaminen on siis kasvattajallekin tärkeää, jotta lapsille osataan antaa hyvää monikulttuurista kasvatusta sekä kasvatusta myös ylipäättänsä. Monikulttuurillisten lasten kohtaamisessa saattaa lisäksi auttaa se, että varhaiskasvattaja tutkii omaa identiteettiään eli esimerkiksi sosiaalista statustaan, kulttuuriaan, etnisyytään tai vaikka kieltään (Brown ym., 2019, s. 153). Kun on tietoinen omista ajatuksistaan sekä siitä, miten kohdata muita ihmisiä, on helpompi opettaa muiden kunnioittavasta kohtaamisesta lapsille sekä ymmärtää heidän ajatuksiaan.

Aikuisten lisäksi myös lapsilla voi olla ennakkoluuloja toisiaan kohtaan, sillä lapsi on jo 2–3-vuotiaana tietoinen muiden erilaisuudesta, mikä voi näyttäytyä myös varhaiskasvatuksessa (Halme & Vataja, 2011, s. 44). Lindonin (2006, s. 16) mukaan lapset ovat uteliaita uutta kohtaan ja varhaiskasvatus saattaa olla osalle lapsista ensimmäinen paikka, jossa he kohtaavat ihmisiä muista kulttuureista ensimmäisiä kertoja. Tällaisessa tilanteessa muut kulttuurit sekä muiden maiden ulkoiset ominaisuudet saattavat erota Suomen omista ja aiheuttaa lapselle uutena asiana ihmetystä. Lapsi saattaa esimerkiksi ääneen sanoittaa tätä ihmetystään ja se voi kuulostaa jopa loukkaavalta ääneen sanottuna (Baldock, 2010, s. 79–80). Esimerkiksi lapsi siis saattaa ihmetellä toisen lapsen ihon väriä tai muita kasvopiirteitä, jotka eivät ole Suomessa välttämättä niin yleisiä ja johon lapsi ei ole tottunut. Kyseisessä tilanteessa on kuitenkin tärkeää, että aikuinen rauhassa selittää asian kunnioittavasti lapselle, sillä näin lapsi saa uutta ymmärrystä asiaan ja hänen näkökulmansa sekä ajatuksensa aukenevat enemmän. Aikuisen avulla lapsi oppii ymmärtämään muita sekä kohtaamaan heitä jatkossa kunnioittavasti, joten tärkeää on se, miten aikuinen suhtautuu tällaisessa tilanteessa (Halme & Vataja, 2011, s. 44).

Aina varhaiskasvattajan sekä lapsen ja hänen perheensä omat arvomaailmat eivät välttämättä ole täysin samanlaisia, mutta jos lasta ei kuitenkaan uhkaa vaara, on jokaisella oikeus omiin uskomuksiinsa sekä tapoihinsa (Malinen, 2019, s. 24–26). Esimerkiksi joitain tapoja päiväkodissa voidaan koittaa mukauttaa lapsen uskomuksiin, mutta aina tämä ei kuitenkaan ole mahdollista muun muassa Suomen lain takia. Vanhemmalla on kuitenkin oikeus lopulta päättää lapsensa asioista, mutta jos kasvattajalle tulee huolta lapsesta, on asioista hyvä puhua vanhemman kanssa ääneen lapsen etua ensisijalla pitäen (Ahonen & Roos, 2021, s. 251). Myös kasvattajalla on oikeus omiin arvoihinsa, mutta työpaikalla varhaiskasvatuksessa toiminta kuitenkin perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin sekä lakeihin (Opetushallitus, i.a.-e).

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on varhaiskasvattajien näkemysten sekä kokemusten kautta selvittää, miten monikulttuuristen lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa toteutuu. Tutkimuksessa on käytetty aihealueita liittyen muun muassa erilaisiin menetelmiin, osaamiseen sekä kommunikointiin. Monikulttuurisuus on kasvava asia ja sitä tulee monelle varhaiskasvattajalle vastaan arjessa. Jokaisen lapsen tukeminen on tärkeää heidän hyvinvointinsa kannalta ja heillä on myös oikeus tarvittavan tuen saamiseen (Opetushallitus, i.a.-d).

Tutkimusta tehdessä on tärkeää tietää, millaisiin kysymyksiin tarvitsee vastauksia (Vilka, 2015, s. 105). Nämä kysymykset tiedostaessaan onnistuu kyselyn suunnittelu helpommin. Tämän vuoksi lähdin myös itse miettimään ennen kyselyn kysymyksiä suunnitellessani sitä, mihin kysymyksiin etsin tässä tutkimuksessa vastausta. Tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Miten monikulttuuristen lasten tukeminen näkyy varhaiskasvattajan työssä?
2. Millaisia menetelmiä tai materiaaleja käytetään monikulttuuristen lasten tukemiseen?
3. Millaista osaamista monikulttuuristen lasten kanssa työskentely vaatii?

5.2 Yhteistyötahon esittely

Yhteistyötahona tässä opinnäytetyössä on Seinäjoen kaupunki. Seinäjoen kaupungin (i.a.) sivuilta voi löytää tarjolla olevia monia eri päiväkoteja eri Seinäjoen asuinalueilta. Myös perhepäivähoitoa on saatavilla. Seinäjoen kaupungilta löytyy myös oma varhaiskasvatussuunnitelma, Meirän vasu. Kyseinen suunnitelma ohjaa Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen toimintaa sekä toteutusta (Seinäjoen kaupunki, 2017, s. 4). Varhaiskasvatussuunnitelmassa on myös mainittu, että varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta, joilla on myös suuri merkitys monikulttuurisia lapsia tukiessa.

Yhteistyö Seinäjoen kaupungin kanssa mahdollisti sen, että tavoitin oikeaa kohderyhmää tutkimukseeni liittyen. Seinäjoella on monia eri päiväkoteja, mutta yhteistyön kautta sain tietooni sellaiset päiväkodit, joissa monikulttuurisia lapsia mahdollisesti on eniten. Tämän jälkeen otin

yhteyttä kyseisten päiväkotien johtajiin ja pyysin heitä jakamaan kyselyäni eteenpäin varhaiskasvattajille. Myös puolessa välissä kyselyä olin johtajiin yhteydessä ja pyysin heitä muistuttamaan varhaiskasvattajia siitä, että kyselyyn oli halukkailla vielä aikaa vastata. Näin pääsin kätevästi tavoittamaan varhaiskasvattajat ja he pääsivät vastaamaan kyselyyn ja sain itse tarvittavia vastauksia.

5.3 Määrällinen ja laadullinen tutkimus

Tutkimuksessani olen käyttänyt sekä määrällistä että laadullista tutkimusmenetelmää. Määrällisessä, toiselta nimeltään kvantitatiivisessa, tutkimusmenetelmässä tulkitaan pääosin tuloksia tilastojen tai numeroiden mukaan (Koppa, 2015). Tässä kyseisessä tutkimusmenetelmässä yleisin käytettävä menetelmä aineiston keräämiseen on kyselylomake, jota käytin myös itse tutkimuksessani sähköisen kyselyn muodossa (Vilka, 2015, s. 94). Määrällistä tutkimusta käyttämällä sain tilastollista tietoa monikulttuuristen lasten tukemisesta varhaiskasvatuksessa. Kyseistä tutkimusmenetelmää oli hyödyllistä käyttää tässä tutkimuksessa, sillä sen avulla pystyin vertailla varhaiskasvattajien vastauksia sekä heidän omia näkemyksiään ja kokemuksiaan eri aihealueisiin liittyen. Koen, että suljetut kysymykset auttoivat myös siinä, että kysely sai enemmän vastauksia ja vastaajat kokivat kyselyn tekemisen mielekkäämmäksi.

Laadullisessa tutkimusmenetelmässä tutkitaan tarkemmin asioiden merkityksiä sekä kuvauksia (Vilka, 2015, s. 118). Laadullisessa, eli kvalitatiivisessa, tutkimuksessa siis pyritään enemmän muun muassa laadun sekä ominaisuuksien ymmärtämiseen (Koppa, 2021a). Laadullinen menetelmä näkyy tutkimuksessani avoimien kysymyksien muodossa. Laadullista menetelmää otin tutkimukseeni mukaan sen takia, että saisin avoimilla kysymyksillä varhaiskasvattajilta tiettyihin kysymyksiin tarkempaa sisältöä, joita suljetut kysymykset eivät välttämättä pysty tuottamaan. Avoimien kysymyksien käyttöä kannattaa kyselyä tehdessä harkita, sillä niihin ei välttämättä tule niin hyvin vastauksia (KvantiMOTV, 2010). Koen kuitenkin, että tässä kyselyssäni avoimet kysymykset mahdollistivat vastaajille tilaisuuden kertoa eri aihealueista enemmän ja laajemmin niin halutessaan, joten avoimista vastauksista käy usein enemmän ilmi asioita.

5.4 Aineistonkeruu

Valitsin aineistonkeruun menetelmäksi sähköisen kyselyn, sillä kyselyä voidaan käyttää muun muassa mielipiteiden tiedusteluun, joka sopi myös omaan tutkimukseeni, sillä halusin saada varhaiskasvattajilta heidän näkökulmiaan sekä kokemuksiaan (Vehkalahti, 2014, s. 11).

Aineistonkeruu toteutui Webropol-kyselyn (liite 1) kautta. Lähetin kyselyn saatekirjeen (liite 2) kanssa neljän eri päiväkodin johtajalle, jotka välittivät kyselyä eteenpäin päiväkotiensä varhaiskasvattajille. Saatekirje sisältää lyhyesti esimerkiksi kyselyn tarkoitusta sekä perustietoja ja kyseisen kirjeen avulla houkutellaan ihmisiä vastaamaan sekä herätetään mielenkiintoa kyselyä kohtaan (mts. 47–48). Pyrin myös itse luomaan lyhyen ja ytimekkään saatekirjeen, jonka avulla vastaajat kiinnostuisivat kysymyksestä. Kysely oli vastaajille auki 27.9.–12.10.2023 välisenä aikana. Vastausaikaa oli siis noin kaksi viikkoa. Puolelta välissä eli viikko ennen kyselyn sulkeutumista varhaiskasvattajille lähetettiin vielä muistutusviesti kyselyn aikataulusta, jotta halukkaat ehtivät käydä vastaamassa. Kyselyyn vastasi yhteensä 18 henkilöä.

Kysely sisälsi sekä monivalintaa että avoimia kysymyksiä. Kyselyn alku koostui muutamasta perustietoihin liittyvästä kysymyksestä, jonka jälkeen muut kysymykset liittyivät muun muassa erilaisten menetelmien, osaamisen, kommunikoinnin sekä tukemisen osa-alueisiin. Kyselyssä oli enimmäkseen valintakysymyksiä, joissa sai valita joko yhden tai useamman vastausvaihtoehdon. Kuitenkin myös muutamia avoimia kysymyksiä oli, jotta niiden kautta sai laajempia vastauksia ja vastaajalla oli mahdollisuus kertoa aiheeseen liittyen enemmän niin halutessaan. Koitin kuitenkin välttää liiallisia avoimia kysymyksiä, jotta vastaaja kokisi kyselyyn vastaamisen mieluisampana sekä yksinkertaisena. Tämän vuoksi osaan avoimista kysymyksistä sai vastata vapaaehtoisesti.

5.5 Tutkimusaineiston analyysi

Kun kyselyn vastausaika oli päättynyt, tarkastelin aluksi tuloksia Webropolin raportointiosiossa. Selasin hieman kysymyksiä sekä niiden tuloksia ja katsoin, että oliko tuloksissa paljon vaihtelua tai oliko moniin kysymyksiin vastattu pääosin samoin. Vehkalahti (2014, s. 51) kertoo, että aineiston silmäilyllä saa varmistettua, että pääosin tulokset ovat kunnossa. Alkutarkastelun jälkeen siirsin valintakysymysten tuloksia Excel-ohjelmaan niin, että sain tehtyä niistä taulukoita. Tässä kohtaa käytin siis tilastollisesti kuvaavaa analyysia, jotta taulukoiden ja tilastojen avulla pystyin helpommin tarkastelemaan muun muassa vastausten määriä sekä jakautumista (Koppa, 2021b). Taulukoista pystyin analysoimaan hyvin sitä, mihin vastausvaihtoehtoon vastaajat olivat eniten vastanneet ja mihin taas oli tullut hieman vähemmän vastauksia.

Avointen kysymysten vastauksia taas lähdin analysoimaan eri tavalla. Käytin tässä analysointimenetelmänä teemoittelua eli lähdin etsimään vastauksista aiheita, jotka toistuivat monessa vastauksessa (Koppa, 2016). Teemoittelu on osa sisällönanalyysia, jonka avulla muun muassa

tarkastellaan aineistosta toistuvia esille nousevia teemoja (Juhila, i.a.). Käytin apunani Word-ohjelmaa ja kirjoitin sinne avointen kysymysten vastauksia niin, että samaan aiheeseen liittyvät vastaukset menivät lähekkäin. Näin vastauksista oli helpompi erotella erialisia teemoja ja niiden avulla analysoida sitä, millaisia yhdistäviä tekijöitä tai eroavaisuuksia vastauksissa oli.

5.6 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Aloitin opinnäytetyötäni tekemällä ensimmäisten asioiden joukossa tutkimussuunnitelman, jota varten etsin muun muassa tietoa aiheettani varten ja tutkin, millaisia lähteitä työssäni voisin käyttää. Arenen (2019, s. 14) opinnäytetyön eettisissä ohjeissa on maininta siitä, että työn eettisyyteen kuuluu omaan aiheeseensa tutustuminen. Aiheeseen tutustuminen lisää myös opinnäytetyön luotettavuutta, kun aiheesta on tehty taustatyötä. Lisäksi eettisyyden kannalta on käytettyjen lähteiden merkitseminen tärkeää. Lähteet koostuvat sekä lähdeviitteistä että lähdeluettelosta, joten lähteet tulee merkitä molempiin kohtiin, kuten olen myös itse pyrkinyt tekemään (Lapin korkeakoulukirjasto, i.a.). Kun olen siis tiettyä lähdettä työssäni käyttänyt, olen siitä merkinnyt sekä tekstiin että lähdeluetteloon. Lähteitä etsiessäni olen myös tarkistanut lähteiden luotettavuutta sekä paikkansa pitävyyttä.

Opinnäytetyöni tutkimuksessa kyselyyn vastattiin nimettömästi eikä vastaajan tarvinnut antaa vastatakseen mitään henkilökohtaisia tietojaan, joista hänet voitaisiin tunnistaa. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista, sillä jokaisella on oikeus kieltäytyä osallistumasta, jos henkilö itse niin haluaa (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019, s. 8). Nimettömällä kyselyllä vastaajien yksityisyys myös suojataan ja turvataan. Tutkimusta tehdessä tulee henkilöiden oikeuksia kunnioittaa ja ottaa huomioon, että tutkimuksesta ei aiheudu vastaajalle haittaa (Vuori, i.a.). Koska vastaaminen kyselyyn oli nimetöntä, ei myöskään vastaajalle aiheudu siitä haittaa.

Opinnäytetyöni tutkimusta varten tarvitsin tutkimusluvan yhteistyötaholta, sillä tutkimuksessani halusin saada varhaiskasvattajilta vastauksia kyselyyni, jolloin lupa tutkimukseen täytyy kysyä (Kuula-Luumi, i.a.). Lähdin siis kysymään tutkimuslupaa yhteistyötaholta ennen kyselyni lähettämistä eteenpäin, joten täytin Seinäjoen kaupungin sivuilta tutkimuslupahakemuksen. Tutkimusluvan saatuani pääsin toteuttamaan kyselyä. Lisäksi yhteistyötahon sekä koulun kanssa piti allekirjoittaa yhteistyösopimus, joten lähetin sopimuksen yhteistyötaholle sekä sen jälkeen opinnäytetyöni ohjaajalle.

Kyselyn luotettavuutta lisää se, että kyselyn kysymykset ovat vastaajalle selkeitä sekä helposti ymmärrettävissä. Näin vältetään väärinymmärretyiltä vastauksilta ja saadaan luotettavampia tuloksia. Lisäksi kysymysten tulee olla neutraaleja, eivätkä ne saa johdatella vastaajaa tiettyyn vastaukseen. Vehkalahten (2014, s. 20) mukaan kyselyn onnistumisen kannalta on myös tärkeää kysyä sisältöön liittyviä, mutta mielekkäitä kysymyksiä. Näihin asioihin pyrin itsekin kyselyä suunnitellessani. Ennen kyselyn lähettämistä kohderyhmälle, lähetin kyselyn yhdelle testivastaajalle, jolla oli kokemusta varhaiskasvatuksesta. Testivastaaja lisää tutkimuksen luotettavuutta, sillä sen avulla saa palautetta kyselyn toimivuudesta sekä kysymysten ymmärrettävyydestä ja osaa korjata tarvittavia asioita ennen kyselyn avaamista muille (Vilkka, 2015. s. 106–108).

5.7 Vastaajien taustatiedot

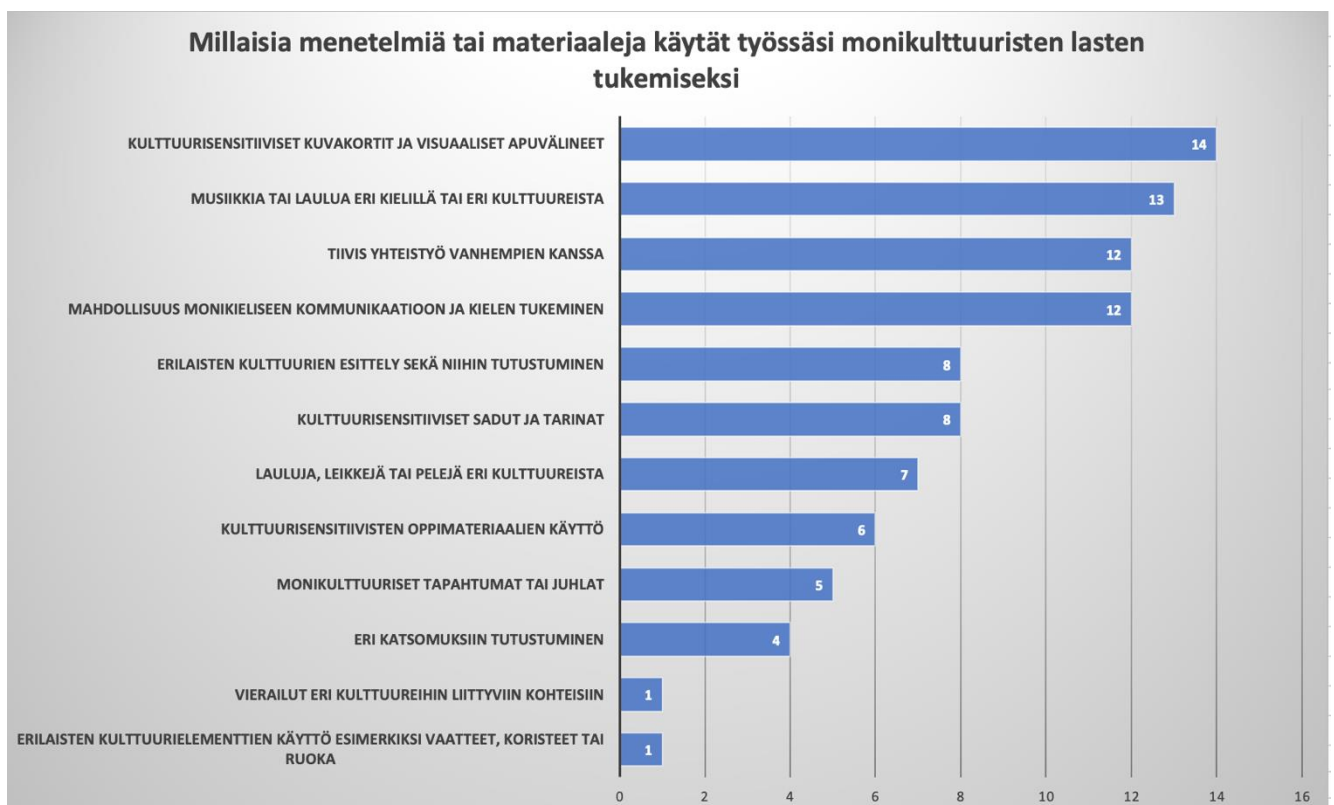
Aloitin kyselyni muutamalla kysymyksellä vastaajien taustoihin liittyen. Kyselyyn vastasi 18 varhaiskasvattajaa, joista kaikki oli naisia. Ikähaarukka vastaajien välillä oli 21–55 vuotta tai enemmän. Yli puolet (10) vastaajista oli 21–34-vuotiaita. Neljä vastaajaa vastasi olevansa 45–54-vuotiaita ja kolme vastaajaa oli 34–44-vuotiaita. Yksi vastaajista oli 55-vuotias tai enemmän. Varhaiskasvatuksen parissa oli enemmistö vastaajista (6) vastannut työskennelleensä 1–5 vuotta. Yli 15–20 vuotta varhaiskasvatuksessa oli työskennellyt 4 henkilöä ja 3 henkilöä vastasi olleensa töissä yli 5–10 vuotta. Alle vuoden ja yli 20 vuotta oli molempiin vastannut kaksi ihmistä. Yhdellä vastaajista työkokemusta oli yli 10–15 vuotta.

Suurin osa vastaajista (7) vastasi olevansa koulutustaustaltaan lähihoitaja. Toiseksi suurin vastausmäärä (5) tuli sosionomin (AMK) varhaiskasvatusopettajapätevyyteen. Lastenohjaajia oli kaksi vastaajista. Myös sosionomin (AMK), kasvatustieteen kandidaatin, lastentarhan opettajan sekä päivähoitajan oli jokaisen näistä yksi vastaaja merkinnyt koulutustaustakseen. Jokainen vastaaja vastasi kohtaavansa monikulttuurisia lapsia sekä perheitä työssään varhaiskasvatuksessa päivittäin. Yli puolet (15) kertoi, ettei heillä ole aiempaa koulutusta monikulttuuristen lasten tukemiseen liittyen ja loput (3) vastasivat, että heillä on koulutusta.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Monikulttuuristen lasten tuen näkyminen varhaiskasvatuksessa

Kyselyssä ensimmäisten kysymysten joukossa keskityttiin pääosin monikulttuuristen lasten tukemiseen sekä siihen, miten se näkyy varhaiskasvattajien työssä. Ensimmäisessä kysymyksessä kysymyksenä oli, että millaisia menetelmiä tai materiaaleja varhaiskasvattaja käyttää työssään monikulttuuristen lasten tukemisessa. Vastaajat saivat valita useamman vaihtoehdon halutessaan. Eniten vastauksia tässä kysymyksessä saivat kulttuurisensitiiviset kuvakortit ja visuaaliset apuvälineet (14), musiikkia tai laulua eri kielillä tai eri kulttuureista (13), tiivis yhteistyö vanhempien kanssa (12) sekä mahdollisuus monikieliseen kommunikaatioon ja kielen tukeminen (12).

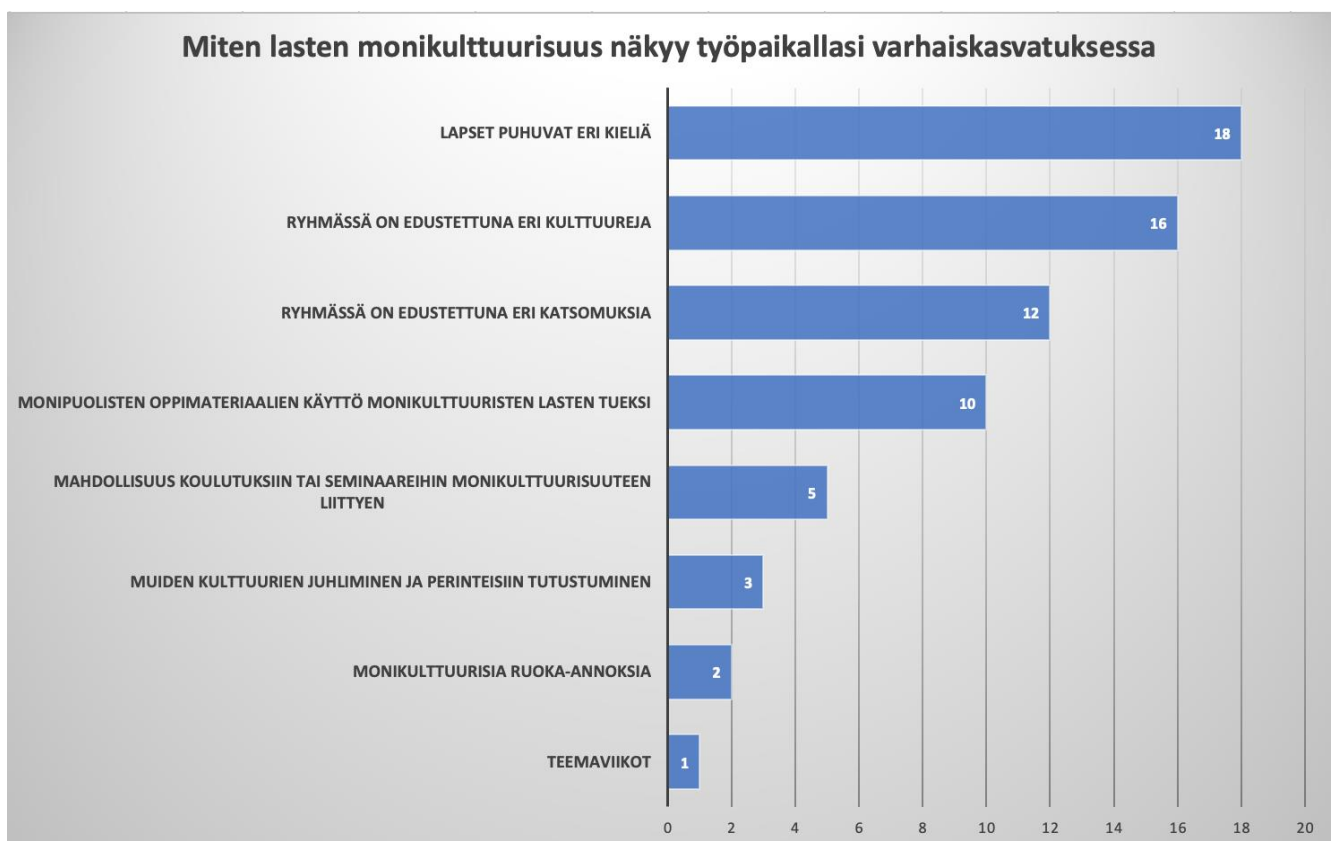
Kuvio 1. Millaisia menetelmiä tai materiaaleja käytät työssäsi monikulttuuristen lasten tukemiseksi?

Kyselyn mukaan jokaista menetelmää käyttää vähintään yksi henkilö (kuvio 1). Alle puolet vastasivat käyttävänsä menetelminä tai materiaalina myös erilaisten kulttuurien esittelyyn sekä niihin tutustumiseen (8), kulttuurisensitiivisiin satuihin ja tarinoihin (8), lauluihin, leikkeihin tai eri peleihin eri kulttuureista (7), kulttuurisensitiivisten oppimateriaalien käyttöön (6), monikulttuurisiin tapahtumiin tai juhliin (5) sekä eri katsomuksiin tutustumiseen (4). Lisäksi yksi vastaaja

tuli sekä vierailuun eri kulttuureihin liittyviin kohteisiin että erilaisten kulttuurielementtien käyttöön, kuten esimerkiksi vaatteet, koristeet tai ruoka.

Seuraava kysymys liittyi siihen, miten varhaiskasvattajat kokevat, että lasten monikulttuurisuus näkyy heidän työpaikallaan varhaiskasvatuksessa. Vastaajilla oli taas mahdollisuus valita useampi vaihtoehto vastauksista. Jokainen 18 vastaajaa oli vastannut monikulttuurisuuden näkyvän heidän työpaikallaan siinä, kun lapset puhuvat eri kieliä (Kuvio 2). Melkein jokainen (16) oli myös vastannut ryhmässä olevan edustettuna eri kulttuureja. Yli puolet vastasi ryhmässä olevan edustettuna eri katsomuksia (12) sekä monipuolisten oppimateriaalien käytön monikulttuuristen lasten tueksi (10). Vastauksia tuli lisäksi koulutus- ja seminaarimahdollisuuksiin monikulttuurisuuteen liittyen (5), muiden kulttuurien juhlimiseen ja perinteisiin tutustumiseen (3) sekä monikulttuurisiin ruoka-annoksiin (2). Yksi vastaaja vastasi myös teemaviikot.

Kuvio 2. Miten lasten monikulttuurisuus näkyy työpaikallasi varhaiskasvatuksessa?

Seuraava kysymys oli monivalintakysymys, jossa oli vaihtoehdot kyllä tai ei. Kysymyksenä oli, että kokeeko vastaaja monikulttuuristen lasten tukemisessa olevan jotain haasteita. Lähes jokainen vastasi kyllä (16) ja loput vastasivat ei (2). Vastattuaan avautui vastaajalle uusi vastauslaatikko, johon hän sai vapaaehtoisesti halutessaan kertoa, millaisia haasteita monikulttuuristen lasten tukemisessa kokee. Tähän vastasi viisi henkilöä, joista jokainen mainitsi

haasteeksi yhteisen kielen puuttumisen. Yksi vastaajista tämän lisäksi kertoi, että kielen ja kulttuurin erilaisuuden takia saattaa tulla väärinymmärryksiä esimerkiksi ruuassa, vaatetuksessa, neuvolassa, terapiassa tai muussa tarvittavassa avussa.

Yksi kyselyn kysymyksistä liittyi siihen, miten varhaiskasvattajat kokivat itse edistävänsä kulttuurista moninaisuutta ryhmässään. Vastaaja sai valita useamman vaihtoehdon halutessaan. Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta muut vastasivat kielellisen tuen tarjoamisen (17) tavakseen edistää kulttuurista moninaisuutta (kuvio 3). Yli puolet vastasi myös lapsilla olevan mahdollisuus oppia muista kielistä ja kulttuureista (15), lapsen kielellisen moninaisuuden kannustamisen (14) sekä lasten kannustamisen ja tukemisen kulttuureihin tutustuessa (11). Puolet (9) vastasi monikulttuurisuuden huomioimisen toiminnassa. Neljä henkilöä kertoi käyttävänsä monikulttuurisuutta tukevien oppimateriaalien käyttöön ja yksi vastaus kulttuuritietoisuutta lisäävien aktiviteettien pitämiseen.

Kuvio 3. Miten edistät kulttuurista moninaisuutta ryhmässäsi?

Viimeinen kysymys kyselyn ensimmäiseen aihealueeseen eli monikulttuuristen lasten kanssa käytettäviin menetelmiin ja näkyvyyteen varhaiskasvatuksessa oli se, että onko varhaiskasvattaja huomannut monikulttuurisuuden rikastuttavan varhaiskasvatusta. Vastausvaihtoehdot olivat kyllä tai ei. Jokainen vastasi kysymykseen kyllä. Vastatessaan kyllä avautui vastaajalle vastauslaatikko, johon vastaaja sai omin sanoin kertoa, miten on huomannut

monikulttuurisuuden rikastuttavan varhaiskasvatuksessa. Vastauslaatikkoon vastaaminen oli vapaaehtoista ja siihen vastasi lähes jokainen eli 17 henkilöä.

Erilaisuuden arvostaminen ja eri kulttuureista oppiminen. (V12)

Lapsista tulee empaattisempia ja hyväksyvämpiä. On normaalia, että kaikki eivät puhu suomea tai edes englantia. (V6)

Sanoisin, että jokainen lapsi on yksilö ja varsinkin erilaiset kulttuuritaustat opettavat sekä meitä varhaiskasvattajia kuten lapsia ymmärtämään, että kukaan ei ole samanlainen ja erilaisuus on rikkaus. (V4)

Vastaajat kertoivat muun muassa erilaisuuden arvostamisesta ja kulttuurien hyväksymisestä avoimissa vastauksissaan. Puolet tähän avoimeen kysymykseen vastanneista kertoivat huomanneensa monikulttuurisuuden rikastuttavan varhaiskasvatusta sillä, että lapset oppivat ja ymmärtävät erilaisuutta sekä sen rikkautta. Muutamassa vastauksessa (5) näkyi myös se, että eri kielistä kerrottiin tulevan normaali asia lapsille. Neljässä vastauksessa mainittiin siitä, kuinka opitaan muiden lasten erilaisista kulttuureista, kielistä sekä tavoista ja toiset neljä vastausta sisälsivät sen, että monikulttuurisuudesta tulee osa arkea. Lapsista kerrottiin tulevan empaattisia sekä hyväksyväisempiä muita kohtaan (2) ja lasten lisäksi myös aikuiset oppivat monikulttuurisilta lapsilta uutta (2).

6.2 Vanhempien huomioiminen monikulttuurillista lasta tukiessa

Seuraavat kyselyn kysymykset kohdistuivat enimmäkseen vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä heidän kohtaamiseensa monikulttuurillisten lasten tukemiseen liittyen. Ensimmäisenä kysymyksenä oli, että onko vastaaja kohdannut työssään varhaiskasvatuksessa lasten vanhempia, jotka eivät puhu suomea tai puhuvat sitä hyvin vähän. Vastausvaihtoehtoina olivat kyllä tai ei. Vastatessaan kyllä sai vastaaja mahdollisuuden omin sanoin kertoa, miten on vastaavassa tilanteessa toiminut sekä kommunikoinut vanhempien kanssa. Jokainen vastaajista vastasi tähän kysymykseen kyllä, joten jokaiselle avautui myös jatkokysymys siitä, miten on tällaisessa tilanteessa itse toiminut.

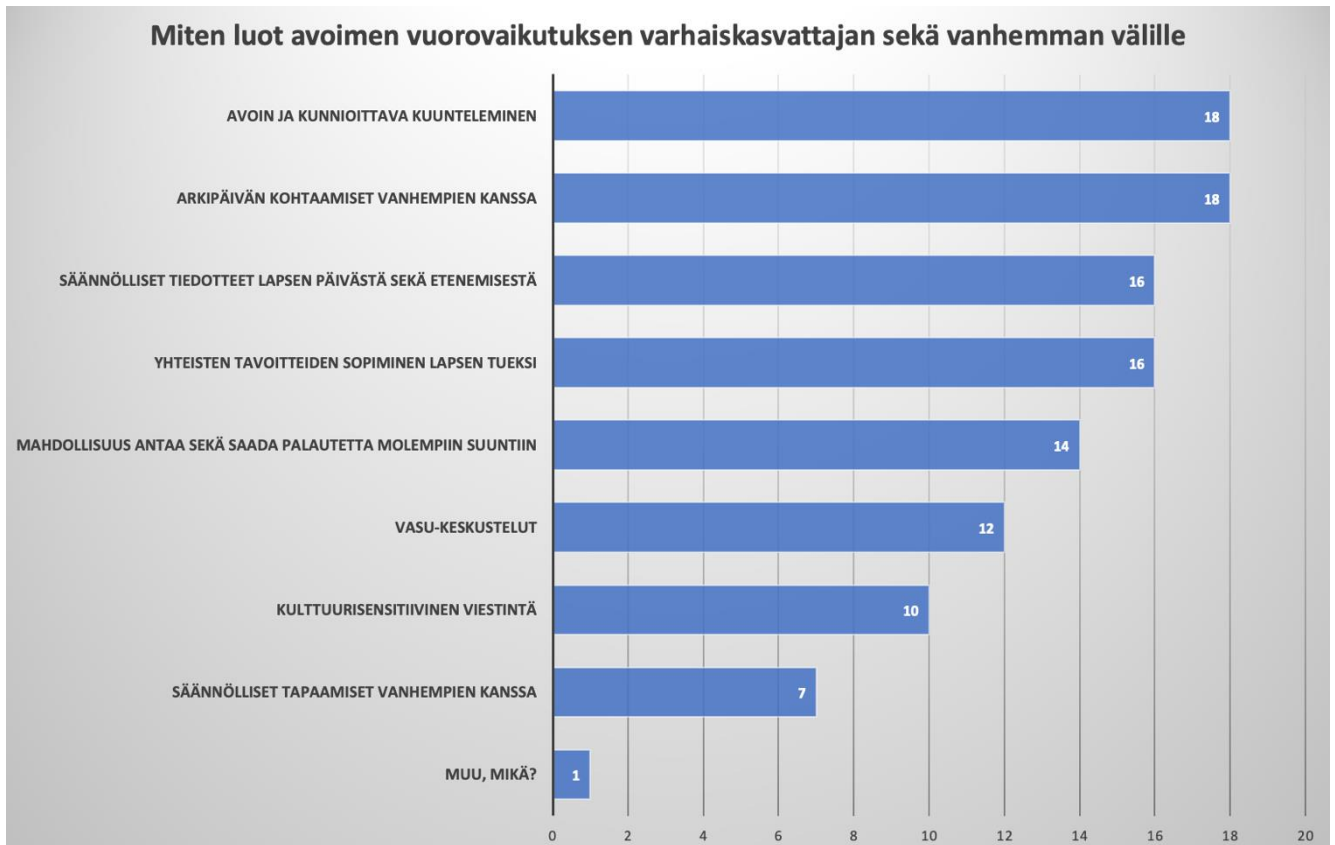
Lähes jokainen (17) vastaajista kertoi käyttävänsä vanhempien kanssa kommunikoinnissa apuna kääntäjää. Myös kuvien käyttö kommunikoinnin tukena nousi monen vastauksessa esille (13). Puolet mainitsivat käyttävänsä elekieltä sekä tukiviittomia vanhempien kanssa yhteisen kielen puuttuessa. Lisäksi englannin kielen kerrottiin auttavan joissain tilanteissa (4).

Mainintaa saivat myös tulkin käyttäminen virallisissa tilanteissa (2) sekä tiettyä kieltä osaavan kasvattajan käyttäminen tukena keskusteluissa (2).

Päivittäisissä tilanteissa kuvien, ilmeiden, eleiden ja joskus kääntäjän avulla. Isommissa keskusteluissa tulkki apuna. (V15)

Kommunikoin kuvilla näyttäen, kääntäjää käyttäen tai konkreettisesti näyttämällä mitä tarkoitan. (V8)

Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin, miten vastaaja luo avoimen vuorovaikutuksen varhaiskasvattajan sekä vanhemman välille. Vastauksista sai valita useamman halutessaan. Jokaiseen vastausvaihtoehtoon tuli vähintään yksi vastaus. Jokainen vastaaja valitsi avoimen ja kunnioittavan kuuntelun sekä arkipäivän kohtaamiset vanhempien kanssa (kuvio 4). Säännölliset tiedotteet lapsen päivästä ja etenemisestä (16) sekä yhteisten tavoitteiden sopiminen lapsen tueksi (16) saivat myös paljon ääniä. Yli puolet vastasivat lisäksi mahdollisuuden antaa sekä saada palautetta molempiin suuntiin (14), vasukeskustelut (12) sekä kulttuurisensitiivisen viestinnän (10). Säännölliset tapaamiset vanhempien kanssa sai seitsemän vastausta. Myös yksi muu kommentti tuli, jossa mainittiin ystävällinen kommunikointi, vaikka yhteistä kieltä ei olisi.

Kuvio 4. Miten luot avoimen vuorovaikutuksen varhaiskasvattajan sekä vanhemman välille?

Viimeinen vanhempien kanssa kommunikointiin ja yhteistyöhön liittyvä kysymys oli, että onko varhaiskasvattajalla ollut tapana keskustella vanhemman kanssa monikulttuurisen lapsen kulttuuriin liittyvistä asioista ennen päiväkodin alkua. Vastausvaihtoehtoina tässä kysymyksessä olivat kyllä, ei tai en ole kohdannut monikulttuurisia lapsia päiväkodissa. Yli puolet vastasivat tähän kysymykseen kyllä (12) ja loput vastasivat ei (6). Kyllä-vastanneille avautui uusi vastauslaatikko, johon he saivat vapaaehtoisesti kertoa, että millaisia toivomuksia vanhemmilla on ollut lapsen kulttuuriin liittyen päiväkodin alkaessa. Vastauksia tähän lisäkysymykseen tuli 12.

Esim. ruokailuun (esim. sianlihaton ruokavalio tai maito juodaan lämpimänä), vaatetukseen (nukkariin ei saa riisua alusvaatteille), katsomuskasvatukseen, ulkoiluun (ei ulkoilua liian kylmällä/sateella) liittyviä toiveita. (V6)

Olen melko vähän päässyt keskustelemaan kehnon kielitaitoni takia, mutta on muun muassa toivottu, ettei heidän kulttuuristaan puhuttaisi. Eivät halunneet lapsen erottuvan joukosta. Onneksi myöhemmin saimme tilanteen kääntymään ja heidät ymmärtämään, kuinka tärkeää on saada olla oma itsensä. (V7)

Eniten esille nousseet teemat keskustellessa vanhempien kanssa lasten kulttuurista olivat ruoka (10) sekä uskonto (7). Myös vaatetus nousi muutaman kerran esille (3) esimerkiksi siinä asiassa, että päiväkodissa nukkumaan mennessä ei riisuta vaatteita. Lisäksi yksi kommentti

tuli liittyen äidinkieleen lapsen leikeissä ja lauluissa sekä yksi kommentti liittyen ulkoilua ja sen välttämistä kylmillä säillä. Yläpuolella kommenttia siitä, mihin asioihin liittyen vanhemmilla on ollut toiveita sekä siitä, kuinka yksi vastaajista kertoi vanhempien aluksi toivoneen, että lapsen omaa kulttuuria ei tuotaisi esille.

6.3 Koulutusta monikulttuurillisten lasten tukemiseksi sekä itsensä kehittäminen

Viimeisessä kyselyn osa-alueessa kysyin muutaman kysymyksen liittyen mahdolliseen jatkokoulutukseen sekä itsensä kehittämiseen. Ensimmäisessä kysymyksessä kysyin, että toivoisiko vastaaja saavansa lisää tietoa tai koulutusta liittyen monikulttuurillisten lasten tukemiseen. Vastausvaihtoehdot olivat kyllä tai ei ja jos vastaaja vastasi kyllä, pääsi hän kertomaan enemmän vapaaehtoisesti siitä, millaista tietoa tai koulutusta toivoisi mahdollisesti lisää. Kyllä-vastauksia oli yli puolet (10) ja loput vastauksista olivat ei (8). Avoimeen kysymykseen vastauksia tuli kahdeksan.

Avoimen kysymyksen vastauksista kävi ilmi, että lisää koulutusta tai tietoa kaivattiin ylipäätään monikulttuurisista lapsista, erilaisista kommunikointikeinoista, kielten opiskelusta sekä tavoista, miten lapsi ymmärtäisi aikuista ja aikuinen taas kieltä ja käyttäytymistä. Myös traumatisoituneiden lasten kanssa työskentelyyn kaivattiin koulutusta, sillä esimerkiksi sotien kautta saattaa tulla uusia haasteita lasten kohtaamiseen.

Ylipäätään lisää koulutuksia monikulttuurisista lapsista, tuntuu että niitä on aika vähän ja tämä alkaa kuitenkin olla meidän arkea. (V1)

Miten voisi parhaiten auttaa lasta ymmärtämään meitä aikuisia ja miten me ymmärtäisimme ja heidän kieltään ja käyttäytymistään. (V8)

Yhdeksän vastausta tuli kysymykseen liittyen sitä, mitä vastaaja itse haluaisi oppia tai missä haluaisi kehittyä monikulttuuristen lasten tukemiseen liittyen. Kielitaito (3) sekä yleinen kulttuureista tietäminen (3) nousivat aiheina eniten esille. Myös kommunikointiin toivottiin lisää koulutusta ja tietoa. Lisäksi mainintaa oli viittomien osaamisesta kommunikoinnin tueksi. Vastaajat kertoivat, että tutustumalla erilaisiin kulttuureihin osattaisiin järjestää monipuolisempaa toimintaa ja kielen sekä kommunikoinnin välineet koettiin tärkeinä oppia.

Tutustuminen eri kulttuureihin, jolloin erilaista toimintaa voisi järjestää paremmin. (V8)

Kielen ja kommunikoinnin välineet olisivat ihan ykkönen. (V7)

Viimeisin kysymys koko kyselyssä oli se, että vastaaja sai vapaasti halutessaan jättää kommenttia liittyen monikulttuurillisten lasten tukemiseen. Kommentteja tähän kysymykseen tuli yhteensä kaksi. Ensimmäisessä kommentissa korostettiin monikulttuurisuutta luontaisena osana arkea ja josta saa paljon iloa. Kommentoija kertoi myös, että monikulttuurisia lapsia olisi hyvä ohjata laajasti eri kaupungin päiväkoteihin, jotta monikulttuurisuudesta pääsisi hyötymään yhä suurempi kohderyhmä ja kasvattajatkin oppisivat enemmän aiheeseen liittyen. Toinen kommentin jättäjistä kertoi tarpeesta saada lisää ohjeistusta sekä apua monikulttuurillisten vanhempien ohjaamiseen varhaiskasvatukseen liittyen. Hän myös kertoi, että S2 lapsiin eli heihin, joilla on suomi toisena kielenä, pitäisi panostaa enemmän ja pitää perheitä sekä lapsia yhtä tärkeinä.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tuloksista kävi ilmi, että lasten monikulttuurisuus näkyy monen varhaiskasvattajan työpaikalla jollakin tavalla. Varsinkin lasten eri kielet sekä erilaisten kulttuurien näkyminen saivat kyselyssä paljon vastausääniä varhaiskasvattajilta. Näiden näkyminen monen varhaiskasvattajan työssä oli odotettavissa, sillä äidinkieli ja kulttuuri ovat usein kytköksissä toisiinsa ja yhdessä ne muodostavat lapsen omaa identiteettiä, jonka tukeminen on myös varhaiskasvatuksessa tärkeää (Dived, i.a.-a). Kuten Paavola ja Talib (2010, s. 231–232) kirjassaan kertovat, positiivinen asenne lapsen omaa äidinkieltä ja kulttuuria kohtaan tukee lapsen identiteetin muodostumista ja lapsi kokee saavansa olla oma itsensä. Kielen ja kulttuurin näkyminen varhaiskasvatuksessa ovat siis tärkeitä lapsen kasvunkin kannalta.

Lähes jokainen kyselyyn vastanneista varhaiskasvattajista koki monikulttuuristen lasten tukemisessa tulevan vastaan myös haasteita. Jokainen vastaaja, joka oli halunnut enemmän avata sitä, mitä haasteita heillä saattaa tulla vastaan kertoivat, että yhteisen kielen puuttumisella oli osansa siinä. Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman Meirän vasun (2017) mukaan varhaiskasvatuksessa tuetaan eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten mahdollisuuksia suomen kielen oppimiseen, mutta tuloksista huomaa, että varhaiskasvattajat saattavat kokea haasteita ennen yhteisen kielen muodostumista. Tämä sama asia nousi myös esille vuonna 2020 julkaistussa tutkimuksessa, jonka tuloksista käy ilmi, että varhaiskasvattajat kokivat yhteisen kielen puuttumisen lapsen kanssa haasteeksi (Honko & Mustonen, 2020, s. 530). Tukeminen ilman yhteistä kieltä voi siis vaatia varhaiskasvattajalta kärsivällisyyttä sekä erilaista osaamista ja opetustavan muokkaamista lapselle sopivammaksi.

Tulosten mukaan jokaisen varhaiskasvattajan mielestä monikulttuurisuus on rikastuttanut varhaiskasvatusta. Selvästi vastausten keskuudesta esille nousi se, että monikulttuurisuuden avulla lapset oppivat ymmärtämään erilaisuuden olemassaolosta ja kulttuurien rikkauksista. Halmeen ja Vatajan (2011, s. 44) mukaan lapset jo varhaiskasvatuksessa oppivat hahmottamaan muiden erilaisuutta, joten varhaiskasvatuksessa on oiva tilaisuus oppia muiden kulttuureista ja siitä, että niitä on olemassa. Kuten myös kysymyksen tuloksista näkyi, lapset oppivat lisäksi erilaisuuden olevan normaalia sekä sen hyväksymistä muita ihmisiä kohtaan. Erilaisista kulttuureista tulee lapsille arkea, josta on hyötyä myös myöhemmin elämässä (Mieli, 2020).

Yli puolet kyselyyn vastanneista kasvattajista kertoivat käyneensä vanhempien kanssa lapsen kulttuuriin liittyvää keskustelua ennen varhaiskasvatuksen alkamista. Ennen päiväkodin alkamista käydyn keskustelun mukaan varhaiskasvattaja osaa paremmin huomioida, jos jotain

tarpeellista on lapsen tukemiseen liittyen (Kaariniemi, 2012). Keskustelut ja kommunikointi kasvattajan ja vanhemman välillä ovat siis tärkeitä lapsen tukemisen kannalta. Tulosten mukaan esimerkiksi ruokaan liittyvät asiat olivat sellaisia, joista moni varhaiskasvattajista kertoi keskustelleensa vanhempien kanssa. Kulttuuriin saattaa liittyä erilaiset ruokatottumukset, mitä esimerkiksi Suomessa on ja ne saattavat vaihdella suurestikin (Neuvokas perhe, i.a.). Myös lapsen uskontoon saattaa liittyä omia tapojansa, joita kasvattaja ei välttämättä heti ymmärrä, jos ei niistä ole vanhemman kanssa keskusteltu etukäteen.

Monikulttuuristen lasten tukemisen näkyminen varhaiskasvattajien työssä on monille arkipäivää ja myös kyselyn tuloksista huomasi, että varsinkin erilaiset kielet ja kulttuurit näkyvät monessa päiväkodin arjessa. Lasten tukemisessa saatetaan kokea haasteita, mutta pääosin monikulttuurisuus kuitenkin rikastuttaa ja opettaa ihmisten erilaisuudesta. Lisäksi opitaan muiden kunnioitusta sekä arvostamista, joka tukee myös lasten omaa itsetuntoa (Aho & Heino, 2000, s. 3–9). Myös keskusteluissa vanhempien kanssa näkyy monikulttuuristen lasten tuen tärkeys varhaiskasvattajan työssä. Keskustelemalla sekä yhteistyöllä vanhempien kanssa osataan tarjota tarvittava tuki lapselle (Kaariniemi, 2012).

Lasten tukemiseksi voidaan käyttää monia erilaisia menetelmiä, jonka huomasi myös tutkimuksen tuloksista. Varhaiskasvattajien vastauksista kävi ilmi, että muun muassa visuaaliset apuvälineet ja kuvakortit, musiikki sekä kielen tukeminen ovat monelle varhaiskasvattajalle yleisesti käytettäviä menetelmiä tai materiaaleja monikulttuurisia lapsia tukiessa. Kuvakommunikointia voidaankin käyttää sekä aikuisten että lasten kanssa, jos esimerkiksi yhteinen kieli ei ole vielä sujuvaa ja kuvien avulla halutaan tukea sanoja ja kommunikointia (Papunet, 2020). Opetusmateriaalia voidaan siis mukauttaa monikulttuuriselle lapselle kulttuurisensitiiviseksi, jotta oppimisen tukeminen olisi helpompaa (Mieli, 2020).

Varhaiskasvatuksessa monikulttuuristen lasten kanssa työskennellessä arkeen kuuluu myös monikulttuuristen vanhempien kohtaaminen. Varhaiskasvattajat kohtaavat vanhempia joka päivä esimerkiksi lasten tuonti- sekä hakutilanteissa, joten yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeää varhaiskasvattajien lisäksi myös vanhemmille, kuten Lastikka ja Lipponen (2016) mahanmuuttajiin kohdistuvasta haastattelusta tuo ilmi. Joissakin tilanteissa saattaakin olla niin, että kasvattajalla ja vanhemmalla ei ole yhteistä kieltä, jonka avulla kommunikoida. Tämä kävi myös ilmi kyselyn tuloksista. Tällaisissa tilanteissa kasvattajan täytyy keksiä toinen keino, jonka avulla kommunikoida vanhemman kanssa. Eri kielten kääntäminen puhelimen avulla oli tuloksien mukaan yleisin varhaiskasvattajien käyttämä keino kommunikointiin. Varsinkin nykypäivänä puhelimet ovat melkein jokaisella joka paikassa mukana, joten sen avulla kielen

kääntäminen voi sujua nopeasti. Kuvien käyttäminen oli myös monelle vastaajista yksi menetelmistä yhteisen kielen puuttuessa. Kuvien avulla voidaan tukea erilaisia sanoja ja kommunikointia vanhemman kanssa (Papunet, 2020).

Varhaiskasvattajilla on olemassa erilaisia menetelmiä, joilla edistää kulttuurista moninaisuutta ryhmässä. Kuten tutkimuksen tuloksista huomasi, kielellisen tuen tarjoaminen sekä lasten mahdollisuus oppia muista kielistä ja kulttuureista nousivat eniten esille menetelminä, joilla varhaiskasvattajat edistävät kulttuurista moninaisuutta. Lasten rohkaisu kieliin sekä muihin kulttuureihin kuuluu varhaiskasvatukseen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2022). Myös kielen tuen tarjoaminen lapselle on tärkeää, sillä lapsi tarvitsee yhteistä kieltä kasvattajan kanssa esimerkiksi sanoittaakseen helpommin tunteitaan (Eerola-Pennanen, 2013, s. 123–124).

Vanhempien ja kasvattajan välisellä yhteistyöllä sekä avoimella vuorovaikutuksella on positiivisia vaikutuksia lasten tukemiseen, jonka takia kysely sisälsi kysymyksen liittyen siihen, miten kasvattajat luovat avoimen vuorovaikutuksen vanhemman ja kasvattajan välille. Avoimen vuorovaikutuksen luominen kasvattajan sekä vanhemman välille vaatii kasvattajaltakin osaamista. Jokainen kyselyn vastaajista vastasikin edistävänsä avoimen vuorovaikutuksen luomista avoimella ja kunnioittavalla kuuntelemisella sekä arkipäiväisillä kohtaamisilla. Jokapäiväiset kohtaamiset vanhempien kanssa, jossa saadaan tietoa lapsen päivän kulusta, koetaan tärkeiksi (Lastikka & Lipponen, 2016). Oli siis odotettavissa, että kyselyssä arkipäiväiset kohtaamiset saavat paljon vastauksia. Myös Haapsalon (2017, s. 71) mukaan vanhemmat luottavat lapsensa kasvattajan hoitoon päivisin, joten luottamus ja yhteistyön tekeminen kasvattajan ja vanhemman kesken ovat tärkeitä ja näin myös avoin sekä kunnioittava kohtaaminen ovat keskeisiä asioita vanhempia kohdatessa.

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni liittyi siihen, miten monikulttuuristen lasten tukeminen näkyy varhaiskasvattajien työssä. Yläpuolella kävin jo läpi monikulttuuristen lasten tuen näkymiseen liittyvää asiaa ja johtopäätöksiä, mutta tiivistettynä voisi sanoa, että tulosten perusteella lasten tukeminen näkyy varhaiskasvattajien arjessa monella eri tavalla. Monille kasvattajille erilaisten kielten ja kulttuurien näkyminen työpaikalla lasten keskuudessa on nykyään arkea, jonka mukaan heidän täytyy mukauttaa varhaiskasvatuksen toimintaa. Arjessa näkyy sekä haasteita että rikkauksia monikulttuurisuuteen liittyen, joita on hyvä varhaiskasvatuksessa huomioida. Jo heti varhaiskasvatuksen alkuvaiheessa kulttuurien tukeminen nousee esille, kun kasvattajat käyvät lapsen kulttuuriin liittyvistä asioista keskustelua lasten vanhempien kanssa, jotta lapsille saadaan tarjottua tarvittavaa tukea (Heiskanen, 2022, s. 111). Lisäksi yhteisen

kielen puuttuminen sekä siihen ratkaisujen keksiminen näkyvät monien varhaiskasvattajien arjessa monikulttuuristen perheiden kanssa työskennellessä. Monikulttuuristen lasten sekä perheiden tukeminen näkyy siis monella osa-alueella ja monella tavalla varhaiskasvattajan työssä varsinkin esimerkiksi maahanmuuton lisääntymisen myötä (Siirtolaisinstituutti, i.a.).

Toisena tutkimuskysymyksenäni oli se, millaisia materiaaleja tai menetelmiä varhaiskasvattajat käyttävät monikulttuuristen lasten tukemisessa. Myös tähän tutkimuskysymykseen sain tulosten myötä vastauksia. Vastauksista huomasi, että kasvattajilla on käytössään monenlaisia menetelmiä tai materiaaleja tuen avuksi erilaisten tarpeiden vaatiessa. Lapsen havainnoinnin avulla kasvattaja oppii ymmärtämään sitä, mikä menetelmä tai tapa on kenellekin lapselle paras tukimuoto (Monimuotoiset perheet, 2020, s. 23). Lisäksi vanhempien kanssa kommunikoinnilla on iso merkitys lapsen tukemiseen, joten varhaiskasvattajat voivat joutua käyttämään apuvälineitä yhteisen kielen puuttuessa. Tuloksien mukaan kuitenkin vaikuttaa siltä, että varhaiskasvattajat ovat tietoisia erilaisista monikulttuuristen lasten kanssa käytettävistä menetelmistä ja he osaavat hyödyntää niitä, mutta samalla he myös toivovat siihen lisää koulutusta.

Kolmas ja viimeinen tutkimuskysymykseni liittyi siihen, millaista osaamista monikulttuuristen lasten kanssa työskentely saattaa vaatia. Tuloksia tarkastelemalla huomasi, että varhaiskasvattajat tarvitsevat monikulttuuristen lasten kanssa työskennellessä osaamista muun muassa siinä, että he mukauttavat toimintaa lapsille sopivaksi, osaavat kommunikoida ilman yhteistä kieltä, osaavat luoda avoimen vuorovaikutuksen sekä osaavat edistää kulttuurista moninaisuutta. Kuitenkin ilmi kävi myös se, että varhaiskasvattajat tarvitsevat osaamista monella eri osa-alueella monikulttuurisia lapsia tukiessaan. Muutamia tärkeitä esimerkkialueita, joita tuloksissakin nousi esille ovat monipuolisten materiaalien käyttö, vanhempien kohtaaminen kunnioittavasti sekä kommunikoinnin toteuttaminen ilman sujuvaa yhteistä kieltä. Yli puolet kyselyyn vastanneista kasvattajista vastasivatkin kaipaavansa lisäkoulutusta tai -tietoa monikulttuuristen lasten tukemiseen liittyen. Monikulttuurisuuden tukeminen on tärkeä osaamistaito varhaiskasvattajalta, sillä lapsella on oikeus omaan kulttuuriin, uskontoon sekä kieleen (Unicef, i.a.). Lisäksi monikulttuurisuuskasvatuksesta on hyötyä jokaiselle ja sitä olisi hyvä jokaisessa päiväkodissa toteuttaa, joten lisäkoulutus voisi auttaa kasvattajia parhaan mahdollisen tuen tarjoamisessa (Halme & Vataja, 2011, s. 43).

8 POHDINTA

Tässä luvussa pohdin omaa opinnäytetyöprosessiani sekä kokemuksiani siitä. Aloitin prosessini vuoden 2022 loppusyksystä osallistumalla opinnäytetyöseminaariin. Olin kyseisenä syksynä vielä aivan hukassa sen kanssa, minkä aiheen valitsisin opinnäytetyölleni. Aihetta itselleni pohdinkin jopa muutaman kuukauden, kunnes alkuvuodesta 2023 tuli idea monikulttuurisiin lapsiin liittyvästä aiheesta. Erilaiset kulttuurit ovat aina kiinnostaneet minua, joten kulttuurisuuden yhdistäminen varhaiskasvatukseen tuntui hyvältä ajatukselta. Pyörittelin monikulttuurisuuden sekä varhaiskasvatukseen liittyviä asioita mielessäni hetken aikaa, kunnes päädyin tähän monikulttuuristen lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa -aiheeseen. Aihe tuntui itselleni oikealta ja mielenkiintoiselta, joten oloni oli helpottunut saadessani vihdoinkin aiheen mietinnän päätökseensä. Aiheen kanssa oli helpompi lähteä suunnittelemaan seuraavaa vaihetta opinnäytetyössäni.

Kun aihe oli päätettynä, pääsin paremmin suunnittelemaan opinnäytetyöni sisältöä sekä miettimään sitä, mikä olisi itselleni hyvä aikataulu. Siitä kuitenkin olin varma, että vuoden 2023 jouluna halusin valmistua, joten tiesin, että aikataulusta saattaisi tulla hieman tiukka. En kuitenkaan pitänyt vaihtoehtona muuta ajankohtaa valmistua, joten sain itseni pidettyä aikatauluista kiinni, sillä tietyn valmistumisajankohdan tietäminen auttoi siinä. Aiheen päätettyäni tein siis opinnäytetyöhöni liittyen suunnitelmaa ja pääsin hieman alkuun tekemisessä. Itsessään opinnäytetyön kirjoittamisen aloittamisen kuitenkin koin haastavana, sillä aluksi oli hieman vaikeuksia siinä, mistä lähteä liikkeelle. Opinnäytetyö tuntui itselleni niin suurelta työltä, että paineet sen aloittamiseen olivat isot.

Teorian kirjoittaminen oli eniten aikaa vienyt vaihe opinnäytetyöprosessissani. Sen aloitus tuntui todella haastavalta enkä ollut aluksi varma, mistä oikein aloittaisin. Lopuksi kuitenkin koin itselleni toimivaksi tavaksi aloittaa sillä, että etsin aiheeseen liittyviä lähteitä, joita voisin käyttää opinnäytetyössäni. Keräsin sopivia lähteitä yhteen tiedostoon, josta löysin ne kätevästi. Lähteiden avulla sain suuntaa siihen, mitä lähtisin teoriassani kirjoittamaan. Myös hiljalleen teoriaosuuden otsikot alkoivat muodostua sitä mukaa, mitkä asiat koin aiheeseen liittyen hyödyllisiksi. Otsikoiden myötä oli helpompi etsiä lisää tietoa aiheeseen liittyen ja lähteitäkin alkoi löytymään paremmin. Haastetta koin myös hieman siinä, että sain jokaiselle virkkeelle lähteen. Lähteiden etsiminen on siis ollut paljon aikaa vievä vaihe prosessissani.

Olin alusta asti aika varma siitä, että tulisin toteuttamaan tutkimukseni sähköisen kyselyn muodossa. Kyseinen tapa tuntui itselleni sopivalta ja oikealta. Koin myös, että sillä tavalla saisin

tutkimukseeni sopivia vastauksia. Aika selvää oli myös koko ajan se, että halusin tutkimukseeni mukaan päiväkotija nimenomaan Seinäjoen alueelta. Itse paikkakuntalaisena minua kiinnosti se, että miten Seinäjoella monikulttuuristen lasten tukeminen näkyy, sillä Seinäjoella monikulttuurisuus ei yleisesti ottaen ole välttämättä vielä yhtä paljoa näkyvillä kuin esimerkiksi pääkaupunkiseutuun verratessa. Seinäjoen kaupungilta siis sain sopivasti tutkimukseni kohteeksi muutamien päiväkotien varhaiskasvattajia kyselyyn vastaajiksi. Kyselyn suunnittelu ja luominen sekä tuloksien tarkastelu olivat hyvin mielenkiintoisia vaiheita opinnäytetyöprosessissani. Kyselyn laatiminen vaati tarkkaa mietintää siinä, millaisia kysymyksiä halusin kasvattajilta kysyä, jotta saisin tarvittavia vastauksia tutkimuskysymysten selvittämiseksi. Koen, että tulosten avulla sain hyviä vastauksia varhaiskasvattajien omien kokemusten sekä näkemysten perusteelta, joten tarkastelin vastauksia innolla.

Koen, että opinnäytetyöprosessi on vahvistanut sosionomin osaamisen kompetenssiani (SOAMK, 2023). Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen on kehittynyt prosessin myötä, sillä tutkimusta toteuttaessa olen oppinut ottamaan monia erilaisia tutkimuksiin liittyviä asioita huomioon, sekä saanut tutkia ja analysoida tietoa ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Eettistä osaamistakin olen tämän prosessin myötä saanut, sillä esimerkiksi tutkimusta tehdessä täytyi ottaa huomioon tutkimukseen osallistuvien ihmisten oikeudet sekä yksityisyys. Myös muun muassa tutkimuslupaa sekä yhteistyösopimusta piti työtä varten solmia, joten niihin olen saanut lisää kokemusta. Lisäksi opin itse lisää kulttuurisesta moninaisuudesta ja sen merkityksestä yhteiskunnassa. Erilaiset kulttuurit ovat aina kiinnostaneet ja opinnäytetyön myötä pääsin oppimaan vielä lisää siitä, miten nämä monet kulttuurit voivat vaikuttaa varhaiskasvatukseen puolella sekä lasten ja perheiden että varhaiskasvattajien arkeen. Työyhteisö- ja johtajuusosaamiseen lisää kokemusta tuli muun muassa siinä, kun teki yhteistyötä sekä kommunikoi yhteistyötahon kanssa. Yhteistyötä tarvitaan lähes jokaisessa ammatissa, joten sen osaaminen on tärkeää ja siihen sain nyt myös itse lisää kokemusta. Aiheessani esille nousi myös kriittinen ja osallisuutta edistävä yhteiskuntaosaaminen, sillä pääsin pohtimaan ja analysimaan esimerkiksi vähemmistöjen osallisuutta sekä sen edistämistä yhteisöissä, joka on myös tärkeää osata. Opinnäytetyöprosessin kautta on siis tullut paljon uutta oppia sosionomin kompetensseihin liittyen, ja ne ovat päässeet kehittymään työn ja prosessin edetessä.

Opinnäytetyön aiheeseen liittyen voisi tulevaisuudessa kehitellä jatkotutkimuksiakin. Esimerkiksi lisää voisi tutkia sitä, miten monikulttuuristen lasten tukemista varhaiskasvatuksessa voisi parantaa entisestään. Monikulttuurisuus tulee varmasti lisääntymään yhä enemmän, joten tukemisen osaaminen on tärkeä osa varhaiskasvattajan työtä. Lisätutkimuksen myötä

varhaiskasvattajille voisi kehittää esimerkiksi oppaan monikulttuuristen lasten tueksi, sillä lisätieto ei varmasti koskaan ole pahitteeksi. Oppaassa voisi olla tietoa tai ohjeita liittyen muun muassa kommunikointiin lasten sekä vanhempien kanssa ilman yhteistä kieltä, menetelmiä monikulttuurisuuden tukemiseksi, monikulttuurisuuden vaikutuksista lapseen sekä identiteetin ja itsetunnon vahvistamisesta. Varhaiskasvattajilta voisi esimerkiksi kyselyn tai haastattelun muodossa kysyä siitä, millaisiin asioihin he tarvitsisivat enemmän tukea ja niiden perusteella kehitellä oppaan kasvattajille. Monikulttuuriin lapsiin sekä heidän tukemiseensa liittyen varmasti on mahdollista keksiä myös monia muita jatkotutkimuksia, joilla tukea monikulttuuristen lasten hyvinvointia.

Toivon, että opinnäytetyöni yhteistyötaho hyötyy tutkimukseni tuloksista. Kuten tuloksista huomasin, yhteistyötahon päiväkotien arjessa ollaan päivittäin tekemisissä monikulttuuristen lasten sekä perheiden kanssa. Tuloksista myös selvisi sitä, miten varhaiskasvattajat kohtaavat monikulttuurisuutta ja millaisissa asioissa he taas kaipaaisivat lisää tietoa ja oppia lasten sekä heidän vanhempiansa kohtaamiseen. Tutkimuksen tuloksia voisi siis esimerkiksi hyödyntää siinä, että millaista lisäkoulutusta tai -tietoa varhaiskasvattajille voisi mahdollisesti vielä tarjota. Tämän tutkimuksen avulla toivottavasti voidaan lisätä monikulttuuristen lasten tukemista sekä osataan ohjata varhaiskasvattajia lasten tuen tarjoamisessa.

Opinnäytetyöprosessi on ollut kaiken kaikkiaan siis haastava ja aikaa vievä, mutta myös hyvin opettavainen. Vaikka välillä prosessin eteneminen on tuntunut haastavalta, on aina eteenpäin päästyä kuitenkin kokenut onnistumisen sekä helpotuksen tunteita. Askel kerrallaan on prosessissa päässyt eteenpäin ja kohti päätöstä. Aihe on ollut itselleni todella mielenkiintoinen, mikä on auttanut myös työn tekemisessä. Sain tästä opinnäytetyöstä paljon uusia oppeja itselleni muun muassa tutkimuksen suunnitteluun sekä toteuttamiseen ja myös monikulttuuriin lapsiin liittyen, joita hyödyntää tulevaisuudessakin.

LÄHTEET

- Aho, S., & Heino, S. (2000). *Itsetunnon vahventaminen päiväkodissa*. Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos.
- Ahonen, L., & Roos, P. (2021). *Untuvikot: Alle 3-vuotiaiden pedagogiikka*. PS-kustannus.
- Anttila, E. (2022). *Kehityopsykologia ja vaiheteoriat*. Taideyliopiston teatterikorkeakoulu. <https://disco.teak.fi/anttila/kehityopsykologia-ja-vaiheteoriat/>
- Arene ry. (2019). *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*. <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINNÄYTETÖIDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>
- Baldock, P. (2010). *Understanding cultural diversity in the early years*. SAGE Publications.
- Brown, C. P., McMullen, M. B., & File, N. (2019). *The wiley handbook of early childhood care and education*. John Wiley & Sons, Inc. <https://ebookcentral-proquest-com.libts.seamk.fi/lib/seamkebrary-ebooks/detail.action?docID=5649341>
- Dived. (i.a.-a). *Kielitietoinen varhaiskasvatus*. <https://dived.fi/kielitietoinen-varhaiskasvatus/>
- Dived. (i.a.-b). *Kulttuuritietoisuus*. <https://dived.fi/kulttuuritietoisuus/>
- Eerikkilä, A., & Kangas, M. (2011). *Meille tulee maahanmuuttajalapsi: Vinkkejä päivähoidon arjen sujumiseen*. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/35644/Meille%20tulee%20maahanmuuttajalapsi.pdf?sequence=1>
- Eerola-Pennanen, P. (2013). *Yksilönä vaan ei yksin: lapset minuuden muodostajina päiväkodissa*. University of Jyväskylä.
- Gyekye, M., & Ruponen, U.-M. (2022). Suomi toisena kielenä -oppiminen: ohjaus, pedagoginen toiminta ja haasteet. Teoksessa P. Pihlaja, & R. Viitala (toim.), *Varhaiserityiskasvatus*. (3. p., s. 290). PS-kustannus.
- Haapsalo, T., Petäjä, H., Vuorelma-Glad, P., Sandén, M., Pulkkinen, H., & Tahvanainen, I. (2017). *Varhaiskasvatus katsomusten keskellä*. Lasten keskus ja kirjapaja oy.
- Hakala, M. (2019). *Suomen ensimmäiset kommunikointitaulut asennettiin Hangonsillan ja Martinkaaren päiväkoteihin: ”Lapset voivat jutella, vaikkei ole yhteistä kieltä”*. Aamuposti. <https://www.aamuposti.fi/paikalliset/1189456>
- Halme, K., & Vataja, A. (2011). *Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus*. Kariston kirjapaino Oy.

- Heiskanen, N. (2022). Tuen prosessit ja lähtökohdat. Teoksessa P. Pihlaja, & R. Viitala (toim.), *Varhaiserityiskasvatus* (3. p., s. 111–112). PS-kustannus.
- Honko, M., & Mustonen, S. (2020). *Miten monikielisyys ja kielitietoiset toimintatavat koetaan varhaiskasvatuksessa*. *Journal of early childhood education research*, 9(2), 530.
- Hujala, E., & Turja, L. (2011). *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. PS-kustannus.
- Iivonen, E. (i.a.). *Leikki on yhteinen kieli*. Leikkipäivä. Mannerheimin lastensuojeluliitto. <https://leikkipaiva.fi/leikki-on-yhteinen-kieli/>
- Juhila, K. (i.a.). *Teemoittelu*. Tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>
- Kaariniemi, H. (2012). *Monikulttuurisia kohtaamisia: opas varhaiskasvatuksen arkeen*. <https://peda.net/joensuu/esiopetus/sv/materiaalia/mjl/mkova:file/download/77d892be722d0f452199dd777dcf41aac640b824/MONIKULTTUURISISA%20KOH-TAAMISIA.%20Opas%20varhaiskasvatuksen%20arkeen.pdf>
- Kanninen, K., & Sigfrids, A. (2012). *Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin*. PS-kustannus.
- Kauniaisten kaupunki. (i.a.). *Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisien varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käsikirja*. <https://www.kauniainen.fi/wp-content/uploads/2023/05/kauniaisten-kiekukasikirja-22-4.pdf>
- Kekkonen, M., Lehti, K., & Tirkkonen, J. (2019). *Dialogisuus varhaiskasvatuksessa*. *Dialogiakatemia*. <https://dialogiakatemia.fi/2019/11/18/dialogisuus-varhaiskasvatuksessa/>
- Kohonen, I., Kuula-Luumi, A., & Spoof, S.-K. (2019). *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa: Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019*. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf
- Koppa. (2015). *Määrällinen tutkimus*. Jyväskylän yliopisto. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>
- Koppa. (2016). *Teemoittelu*. Jyväskylän yliopisto. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/teemoittelu>
- Koppa. (2021.-a). *Laadullinen tutkimus*. Jyväskylän yliopisto. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>
- Koppa. (2021.-b). *Tilastollisesti kuvaava analyysi*. Jyväskylän yliopisto. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/tilastollisesti-kuvaava-analyysi>

- Korkiamäki, A. (2018). *Kulttuurikimara – ideapankki monikulttuuriseen varhaiskasvatukseen*. [AMK-opinnäytetyö, Laurea-ammattikorkeakoulu]. Theseus. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018121321329>
- Kuula-Luumi, A. (i.a.). *Tutkimuslupa, suostumus, informointi ja tietosuojat*. Tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusetiikka/tutkimuslupa-suostumus-informointi-ja-tietosuoja/>
- KvantiMOTV. (2010). *Kyselylomakkeen laatiminen*. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>
- Lapin korkeakoulukirjasto. (i.a.). *Lähdeviittaukset*. <https://libguides.luc.fi/c.php?g=311461&p=2081545>
- Lastikka, A.-L., & Lipponen, L. (2016). *Immigrant parents' perspectives on early childhood education and care practices in the Finnish multicultural context*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1118772.pdf>
- Lindon, J. (2006). *Equality in early childhood: linking theory and practice*. Hodder Education.
- Malinen, H. (2019). *Anna lapselle ääni: kieli- ja kulttuuritietoisuuden voima kasvatuksessa*. PS-kustannus.
- Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL). (2023). *Monikulttuurisuus ja kunnioittava kohtaaminen*. <https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/monikulttuurisuus-ja-kunnioittava-kohtaaminen/>
- Merikoski, H., & Pihlaja, P. (2022). Kielen ja puheen tukeminen varhaiskasvatuksessa. Teoksessa P. Pihlaja, & R. Viitala (toim.), *Varhaiserityiskasvatus* (3. p., s. 230). PS-kustannus.
- Mieli. (2020). *Monikulttuurisuus rikastuttaa varhaiskasvatusta*. <https://mieli.fi/uutiset/monikulttuurisuus-rikastuttaa-varhaiskasvatusta/>
- Monimuotoiset perheet. (2020). *Monimuotoiset perheet varhaiskasvatuksessa: Opas kasvatus- ja opetusalan ammattilaisille*. <https://monimuotoisetperheet.fi/wp-content/uploads/2020/10/Monimuotoiset-perheet-varhaiskasvatuksessa.pdf>
- Neuvokas perhe. (i.a.). *Ruokakasvatus monikulttuurisessa varhaiskasvatuksessa*. <https://neuvokasperhe.fi/ammattilaiset/monikulttuurinen-ruokakasvatus/>
- Nummenmaa, A.-R., & Karila, K. (2011). *Ammatilliset keskustelut varhaiskasvatuksessa*. WSOYpro Oy.
- Ojapuska, L. (2016). *Suomalaisen varhaiskasvatuksen käytäntöjen opastaminen maahanmuuttajaperheille*. [AMK-opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu]. Theseus. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016120418954>

- Opetushallitus. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_1.pdf
- Opetushallitus. (i.a.-a). *Mitä kulttuurilla tarkoitetaan?* <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvatijat/mita-kulttuurilla-tarkoitetaan>
- Opetushallitus. (i.a.-b). *Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus*. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kulttuurinen-moninaisuus-ja-kielitietoisuus>
- Opetushallitus. (i.a.-c). *Kulttuuritietoisuus – ymmärrystä itsestä ja muista*. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kulttuuritietoisuus-ymmarrysta-itsesta-ja-muista>
- Opetushallitus. (i.a.-d). *Mitä lapsen tuki varhaiskasvatuksessa on?* <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-lapsen-tuki-varhaiskasvatuksessa>
- Opetushallitus. (i.a.-e). *Huoltajien kohtaaminen*. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/huoltajien-kohtaaminen>
- Osku-hanke. (2017). *Osaamista kieli- ja kulttuuritietoiseen varhaiskasvatukseen: käytäntöjä, ideoita, linkkejä ja vinkkejä*. Turun yliopisto. <https://peda.net/joensuu/esiopetus/sv/materiaalia/mjl/oovup.file/download/1e6d289fe4651dc379f168709ffa8e57ed86f348/OPAS%20Osaamista%20varhaiskasvatukseen%20%28Utu%29.pdf>
- Paavola, H., & Talib, M.-T. (2010). *Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa*. Bookwell Oy.
- Papunet. (2022). *Eleet ja olemuskieli viestinnässä*. <https://papunet.net/tietoa/eleet-ja-olemuskieli-viestinnassa>
- Papunet. (2020). *Kuvat kommunikoinnissa*. <https://papunet.net/tietoa/kuvat-kommunikoinnissa>
- Pitkänen, J., & Koukkari-Anttonen, U. (i.a.). *Monikulttuurinen kohtaaminen ja vuorovaikutus*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. <https://www.jamk.fi/fi/artikkeli/monikulttuurinen-kohtaaminen-ja-vuorovaikutus>
- Pollari, J., & Koppinen, M.-L. (2011). *Maahanmuuttajan kohtaaminen ja opettaminen*. PS-kustannus.
- Pärkö, K. (2004). Kiireettömästi kielellisiin harjoituksiin – lämpimän vuorovaikutuksen tärkeydestä kielellisen kehityksen tukemisessa. Teoksessa S. Keskinen, & H. Virjonen (toim.), *Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa* (s. 213–215). Tammer-Paino Oy.

- Rantala, A., & Uotinen, S. (2022). Varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja perheen yhteistyön merkitys. Teoksessa P. Pihlaja, & R. Viitala (toim.), *Varhaiserityiskasvatus* (3. p., s. 149). PS-kustannus.
- Ruotsalainen, M. (2019). *Miksette ymmärrä minua! Lapsen kielihäiriö voi ilmetä turhautumisena*. Tehy. <https://www.tehylehti.fi/fi/terveys/miksette-ymmarra-minua-lapsen-kielihairio-voi-ilmeta-turhautumisena>
- Seinäjoen kaupunki. (i.a.). *Varhaiskasvatus ja esiopetus*. <https://www.seinajoki.fi/kasvatus-ja-opetus/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/>
- Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma Meirän vasu. (2017). Seinäjoen kaupunki. <https://www.seinajoki.fi/wp-content/uploads/2020/04/Meiran-vasu-Seinajoen-kaupungin-varhaiskasvatussuunnitelma.pdf>
- Siirtolaisuusinstituutti. (i.a.). *Maahanmuutto*. <https://siirtolaisuusinstituutti.fi/tutkimus/maahanmuutto/>
- Sirkko, R., & Kyrönlampi, T. (2021). ”Haasteet on monesti ratkaistavissa hyvällä asenteella ja yhteistyöllä”: Kulttuurisensitiivisyys esiopetusryhmän kasvattajien puheessa omasta työstään. *Journal of Early Childhood Education Research*, 10(3), 69.
- SOAMK. (2023). *Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit*. <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/04/SOSIAALIALAN-AMMATTIKORKEAKOULUTUKSEN-KOMPETENSSIT-2023.pdf>
- THL. (2021). *Kulttuurisensitiivinen työote*. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/kulttuurisensitiivinen-tyoote>
- Tilastokeskus. (i.a.). *Maahanmuuttajat väestössä*. <https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa.html>
- Unicef. (i.a.). *Lapsen oikeuksien sopimus: tiivistelmä*. <https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimus-tiivistettyna/>
- Varhaiskasvatuslaki 540/2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>
- Vehkalahti, K. (2014). *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Finn Lectura.
- Viitala, R. (2022). Inklusio ja inklusiivinen varhaiskasvatus. Teoksessa P. Pihlaja, & R. Viitala (toim.), *Varhaiserityiskasvatus* (3. p., s. 62). PS-kustannus.
- Viljamaa, E., & Viitala, R. (2022). *Välineitä inklusion ja yhteenkuuluvuuden arviointiin*. Teoksessa N. Heiskanen, & M. Syrjämäki (toim.), *Pienet tuetut askeleet: varhaiskasvatuksen uudistuva tuki ja kehittyvät käytännöt (Yhteenkuuluvuus inklusion ytimessä -luku)*. PS-kustannus.
- Vilka, H. (2015). *Tutki ja kehitä*. (4. uud. p.). Bookwell oy: PS-kustannus.

Vuori, J. (i.a.). *Tutkimusetiikka ihmistieteissä*. Tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusetiikka/tutkimusetiikka-ihmistieteissa/>

Väestöliitto. (i.a.). *Monet kulttuurit*. <https://www.vaestoliitto.fi/ammattilaiset/lasten-kehotunnepedagogia/ymparisto/monet-kulttuurit/>

LIITTEET

Liite 1. Kysely

Liite 2. Saatekirje

Liite 1. Kysely

Monikulttuuristen lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Tervetuloa kyselyyn!

Tässä kyselyssä aiheena on monikulttuuristen lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa. Kysely on osa opinnäytetyötä, joka toteutetaan Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Kysymykset on suunnattu varhaiskasvattajille ja vastaaminen on vapaaehtoista sekä tapahtuu nimettömästi. Kysely sisältää pääosin monivalintaa ja vastausaika on noin 10-15 minuuttia.

1. Vastaajan ikä? *

- Alle 20v
- 21-34v
- 35-44v
- 45-54v
- 55v tai enemmän

2. Vastaajan sukupuoli? *

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua kertoa

3. Kauanko olet työskennellyt varhaiskasvatuksessa? *

- Alle 1 vuosi
- 1-5 vuotta
- Yli 5-10 vuotta
- Yli 10-15 vuotta
- Yli 15-20 vuotta
- Yli 20 vuotta

4. Vastaajan koulutustausta? *

- Lastenhoitaja
  - Lastenohjaaja
  - Lähihoitaja
  - Varhaiskasvatuksen sosionomi
  - Sosionomi (AMK) vakaopettajapätevyys
  - Sosionomi (AMK)
  - Kasvatustieteen kandidaatti
  - Kasvatustieteen maisteri
  - Lastentarhanopettaja
  - Joku muu, mikä?
-

5. Kuinka usein kohtaat monikulttuurisia lapsia ja perheitä työssäsi varhaiskasvatuksessa? *

- Päivittäin
- Viikottain
- Harvemmin kuin viikoittain
- Hyvin harvoin
- En koskaan

6. Onko sinulla aiempaa koulutusta liittyen monikulttuuristen lasten tukemiseen varhaiskasvatuksessa? *

- Kyllä
- Ei

7. Millaisia menetelmiä tai materiaaleja käytät työssäsi monikulttuuristen lasten tukemiseksi? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Kulttuurisensitiiviset sadut ja tarinat
- Monikulttuuriset tapahtumat tai juhlat
- Erialaisten kulttuurien esittely sekä niihin tutustuminen
- Kulttuurisensitiivisten oppimateriaalien käyttö

- Musiikkia tai laulua eri kielillä tai eri kulttuureista
  - Leluja, leikkejä tai pelejä eri kulttuureista
  - Kulttuurisensitiiviset kuvakortit ja visuaaliset apuvälineet
  - Mahdollisuus monikieliseen kommunikaatioon ja kielen tukeminen
  - Erilaisten kulttuurielementtien käyttö esimerkiksi vaatteet, koristeet tai ruoka
  - Vierailut eri kulttuureihin liittyviin kohteisiin
  - Eri katsomuksiin tutustuminen
  - Tiivis yhteistyö vanhempien kanssa
  - Muu, mikä?
-

8. Miten lasten monikulttuurisuus näkyy työpaikallasi varhaiskasvatuksessa? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Lapset puhuvat eri kieliä
  - Ryhmässä on edustettuna eri kulttuureja
  - Ryhmässä on edustettuna eri katsomuksia
  - Monipuolisten oppimateriaalien käyttö monikulttuuristen lasten tueksi
  - Mahdollisuus koulutuksiin tai seminaareihin monikulttuurisuuteen liittyen
  - Muiden kulttuurien juhliminen ja perinteisiin tutustuminen
  - Monikulttuurisia ruoka-annoksia
  - Teemaviikot
  - Muu, mikä?
-

9. Koetko jotakin haasteita monikulttuurisia lapsia tukiessa? Jos vastasit kyllä, mitä?

*

- Ei
  - Kyllä
-

10. Miten edistät kulttuurista moninaisuutta ryhmässäsi? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Kulttuuritietoisuutta lisäävien aktiviteettien pitäminen
- Lapsen kielellisen moninaisuuden kannustaminen

- Kielellisen tuen tarjoaminen
  - Lapsilla mahdollisuus oppia muista kielistä ja kulttuureista
  - Monikulttuurisuutta tukevien oppimateriaalien käyttäminen
  - Monikulttuurisuuden huomioiminen toiminnassa
  - Lasten kannustaminen ja tukeminen kulttuureihin tutustuessa
  - Muu, mikä?
-

11. Oletko huomannut monikulttuurisuuden rikastuttavan varhaiskasvatusta? *

- Ei
- Kyllä

13. Oletko työssäsi varhaiskasvatuksessa kohdannut lasten vanhempia, jotka eivät puhu suomea tai puhuvat sitä hyvin vähän? *

- Kyllä
- Ei

15. Miten luot avoimen vuorovaikutuksen varhaiskasvattajan sekä vanhemman välille? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Arkipäivän kohtaamiset vanhempien kanssa
  - Säännölliset tapaamiset vanhempien kanssa
  - Vasu-keskustelut
  - Avoin ja kunnioittava kuunteleminen
  - Mahdollisuus antaa sekä saada palautetta molempiin suuntiin
  - Yhteisten tavoitteiden sopiminen lapsen tueksi
  - Säännölliset tiedotteet lapsen päivästä sekä etenemisestä
  - Kulttuurisensitiivinen viestintä
  - Muu, mikä?
-

16. Onko sinulla tapana keskustella vanhemman kanssa monikulttuurisen lapsen kulttuuriin liittyvistä asioista ennen päiväkodin alkua? *

- Kyllä
 Ei
 En ole kohdannut monikulttuurisia lapsia päiväkodissa

18. Toivoisitko saavasi lisää tietoa tai koulutusta liittyen monikulttuuristen lasten tukemiseen? *

- Kyllä
 Ei

20. Onko jotakin, mitä haluaisit oppia tai missä haluaisit kehittyä omassa työssäsi monikulttuuristen lasten tukemiseen liittyen?

---

21. Sana on vapaa. Mitä muuta aiheeseen liittyen haluaisit kertoa?

Liite 2. Saatekirje

Hei Varhaiskasvattaja!

Olen sosionomiopiskelija Seinäjoen ammattikorkeakoulusta ja teen tällä hetkellä opinnäytetyötä aiheesta monikulttuuristen lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyössäni on tavoitteena saada varhaiskasvattajien näkökulmia sekä kokemuksia siitä, miten monikulttuuristen lasten tukeminen toteutuu varhaiskasvatuksessa. Tämän vuoksi olen kehittänyt sähköisen kyselyn, johon toivoisin nyt varhaiskasvattajilta vastauksia.

Kyselyyn osallistuminen on vapaaehtoista ja se tapahtuu nimettömästi eikä vastaajaa voida tunnistaa. Kyselyn tuloksia käsitellään luottamuksellisesti ja niitä tullaan käyttämään vain tässä opinnäytetyössä. Kysely sisältää pääosin monivalintaa ja sen vastausaika on noin 10–15 minuuttia. **Aikaa kyselyyn on vastata 12.10.2023 asti.**

Kyselyyn pääset vastaamaan tästä linkistä:

<https://link.webpolsurveys.com/S/D310A98335A4D2C7>

Jokainen vastaus on tärkeä tämän opinnäytetyön kannalta, joten kiitos jo etukäteen jokaisen vastauksesta!

Ystävällisin terveisin
Iida Hahka